

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE

Katedra **Literární tvorby**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Adéla Miková

V Š K K

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE

Katedra **Literární tvorby**

Kreativní psaní

Bakalářská práce

Praktická část:

Začarovaný kocour

Teoretická část:

Úloha Lisbeth Salander v trilogii *Milénium*

Stiega Larssona

Autor: Adéla Miková

Vedoucí práce: MgA. Daniel Kubec

2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne.....

Podpis autora:

Poděkování

Mé poděkování patří MgA. Danielu Kubcovi za odborné vedení, rady, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Dále také děkuji za cenné rady PhDr. Antonínu Kudláčovi, PhD.

Abstrakt, klíčová slova

Abstrakt

Ústředním tématem bakalářské práce, a to jak její teoretické, tak i praktické části je problematika násilí, obzvláště pak násilí na ženách a způsob, jak na něj může nahlížet soudobá literární tvorba.

Teoretická část se zabývá analýzou hlavní hrdinky trilogie *Milénium*, Lisbeth Salander a způsobem, jak jejím prostřednictvím autor, Stieg Larsson nazírá aktuální společenská témata. Práce dále vymezuje pojem severské detektivky se zaměřením na konkrétní znaky, uvedené v těchto románech. Přestože se knihy ve značné míře zabírají především sociálními tématy, roli zde hraje detektivní složka, proto je rozebírána a komparována i ta. Cílem práce je ukázat, zejména za použití praktických příkladů, jak lze pracovat s literární postavou coby symbolem pro sociální témata.

Praktickou částí je pak povídka nesoucí název *Začarovaný kocour*. Ta rovněž pojednává o násilí na ženách. Hlavní hrdinka je do jisté míry aluzí právě na postavu Lisbeth Salander – obě jsou obětí násilí, mají pošramocenou psychiku, nejednoznačnou sexuální orientaci a komplikované vztahy se svou rodinou.

Příběh pojednává o dívce, uvězněné v násilném vztahu, jež končí tragicky. Hrdinka se pokouší se situací vyrovnat projektováním přítele do svého kocoura, s nímž začne rozmlouvat. Život s mluvící kočkou je zdrojem absurdních situací, ale i stále se zhoršujícím problémem, protože kocour značně ovládá její život. Do toho musí hlavní hrdinka řešit, že vztah s její nejlepší kamarádkou začíná přerůstat v něco víc.

Celý příběh osciluje na hranici toho, co je skutečné a co je jen v naší hlavě a poukazuje na následky, jež v člověku může zanechat domácí násilí.

Klíčová slova – teoretická část

Stieg Larsson, Milénium, Lisbeth Salander, Mikael Blomkvist, Muži, kteří nenávidí ženy, Dívka, která si hrála s ohněm, Dívka, která koplá do vosího hnízda, severská detektivka, severské krimi, švédská literatura, nordic noir, literární postava, násilí v literatuře, sociální kritika v literatuře

Klíčová slova – praktická část

Domácí násilí, trauma, záměna identity, projekce, šílenství, absurdita

Abstrakt, keywords

The central theme of this bachelor's thesis, both its theoretical and practical part, is the issue of violence, especially violence against women, and how contemporary literary works can look at it.

The theoretical part deals with the analysis of the main heroine of the Millennium trilogy, Lisbeth Salander, and the way in which the author, Stieg Larsson, sees current social issues through it. The work further defines the concept of a Nordic detective story with a focus on their distinctive features mentioned in these novels. Although the books largely deal with social issues, the detective component plays a role here, which is why it is also analyzed and compared. The aim of the work is to show, especially using practical examples, how to work with a fictional character as a symbol of social issues.

The practical part is a short story called *Začarováný kocour* (The Enchanted Cat). It also deals with violence against women. The main heroine is, to a certain extent, an allusion to the character of Lisbeth Salander. Both are victims of violence, have a battered psyche, ambiguous sexual orientation, and complicated relationships with their families.

The story is about a girl trapped in a violent relationship that ends in tragedy. The heroine tries to cope with the situation by projecting a friend into her cat, with whom she starts talking. Living with a talking cat is a source of absurd situations, as well as the ever-worsening problem because the cat has a growing impact on her life. In addition, the protagonist has to deal with the fact that the relationship with her best friend is starting to grow into something more.

Oscillating on the edge of what is real and what is just in our heads, the whole story points to the consequences that domestic violence can leave behind in a person.

Keywords – theoretical part

Stieg Larsson, Millennium, Lisbeth Salander, Mikael Blomkvist, The Girl with the Dragon Tattoo, The Girl Who Played With Fire, The Girl Who Kicked the Hornet's Nest, Nordic detective story, Nordic crime, Swedish literature, Nordic noir, Fictional Character, Violence in Literature, Social Criticism in Literature

Keywords – practical part

Domestic violence, trauma, identity change, metamorphosis, madness, absurdity

Obsah

Abstrakt, klíčová slova	5
Klíčová slova – teoretická část	5
Klíčová slova – praktická část	5
Abstrakt, keywords	6
Keywords – theoretical part	6
Keywords – practical part	6
Úvod	10
1. Severská detektivka	12
1.1. Populární literatura	12
1.2. Detektivka	13
1.2.1. Historie	13
1.2.2. Žánr	14
1.3. Thriller	16
1.4. Sociální román	17
1.5. Severská detektivka	17
2. Detektivové trilogie <i>Milénium</i>	21
2.1. Mikael Blomkvist	21
2.2. Lisbeth Salander	22
2.3. Komparace a sumarizace	23
3. Inspirace pro postavu Lisbeth Salander	24
3.1. Fiktivní a historické postavy	24
3.1.1. Pipi Dlouhá punčocha	24
3.1.2. Wasp	26
3.1.3. Ženské válečnice	27
3.2. Inspirace v aktuálním světě	28
3.2.1. Dívka Lisbeth	28
3.2.2. Neteř Therese	28
3.2.3. Zaměstnanci Expa	28
3.2.4. Larsson samotný	29
4. Symbolika Lisbeth Salander v trilogii <i>Milénium</i>	29
4.1. Násilí	29
4.2. Sexualita a sexuální orientace	31
4.3. Psychické poruchy a odborné ambulance	33
4.4. Disfunkční rodina	34

4.5.	Sociální nerovnosti	35
4.6.	Fyzické vzezření a příslušnost ke subkultuře	36
4.7.	Technologie	38
4.8.	Veřejné instituce	39
4.8.1.	Náhradní rodinná péče	39
4.8.2.	Policie.....	39
4.8.3.	Soudy.....	40
4.8.4.	Média.....	41
5.	Závěr	43
6.	Bibliografie	45
6.1.	Primární literatura.....	45
6.2.	Sekundární literatura.....	45
6.2.1.	Odborná literatura	45
6.2.2.	Kvalifikační práce	45
6.2.3.	Internetové zdroje.....	46
7.	Seznam používaných zkratk.....	48
	Začarovaný kocour.....	50

Teoretická část bakalářské práce

Úloha Lisbeth Salander v trilogii *Milénium* Stiega Larssona

Úvod

Teoretická část bakalářské se zabývá postavou Lisbeth Salander, její analýzou a úlohou, jež v trilogii *Milénium* tvořenou romány *Muži, kteří nenávidí ženy*, *Dívka, která si hrála s ohněm* a *Dívka, která kopla do vosího hnízda*, zastává.

Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně dlouhé názvy, v textu užívám jejich zkratky, skládající se z počátečních písmen, tj. *MKNŽ*, *DKSHSO* a *DKKDVH*.

Stejně tak jsem se rozhodla s nepřechýlenou verzí jména hlavní hrdinky, proto o ní v celé práci referuji jako o Lisbeth Salander, nikoliv Salanderové. Přechýlený tvar je v práci uveden pouze tehdy, jde-li o přímou citaci. Původní verzi jména zachovávám zejména z důvodu, že jedním ze zásadních rysů postavy je její oscilování mezi mužským a ženským světem, přičemž koncovka –ová vyjadřuje jasnou příslušnost k ženskému rodu.

Texty švédského autora Stiega Larssona volím z toho důvodu, že jde o známá, soudobá literární díla, zpracovávající společenská témata čtenářsky srozumitelným způsobem. Pro Larssona, jež byl novinářem, je charakteristické psaní, kdy kombinuje beletrii s publicistikou a až odbornými texty. Právě tato kombinace nabízí unikátní pohled na tematiku problematických sociálních jevů. Roli sehrál i fakt, že autor pochází ze skandinávské země. Tyto jsou vnímány jako velmi pokrokové v oblasti sociální problematiky. Sám autor se jí celý život zabýval v rámci své novinářské profese. Jelikož jsem chtěla zkoumat způsob, jakým současná literatura zpracovává společenská témata, byly zvoleny knihy, jež vyšly počátkem tohoto tisíciletí (první díl r. 2005 ve švédštině, český překlad o tři roky později).

To, že se jedná o aktuální dílo se ukázalo být jako problematické vzhledem k sekundárním zdrojům. V češtině je toto téma, co se týká odborné literatury prakticky nezpracované. Proto vycházím především z internetových zdrojů, z nichž je značná část v anglickém jazyce. Zároveň je to pro mě motivací, protože jelikož na české akademické půdě se mu věnovalo jen minimum prací. Domnívám se, že má práce může poskytnout řadu nových pohledů na tuto trilogii, jež v českém jazyce zatím nebyly publikovány.

Vycházím z hypotézy, že autor s hlavní hrdinkou – Lisbeth Salander pracuje především jako s literárním prostředkem, jehož prostřednictvím poukazuje na nejrůznější témata soudobé společnosti. Cílem mé práce je tento předpoklad potvrdit a demonstrovat jej na praktických příkladech, vyskytujících se v trilogii.

První kapitola zkoumá pojem severské detektivky, vžitého pro označení těchto románů. Vymezuji jednotlivé žánry, jež uvedený termín spojuje, pojmenovávám konkrétní prvky a ukazuji na konkrétních jevech.

Na severskou detektivku plynule navazuje kapitola o dvou hlavních detektivech, kteří v trilogii vystupují – Mikael Blomkvist a Lisbeth Salander. Srovnávám jejich vyšetřovací metody a osvětluji jejich úspěch ve zdánlivě neřešitelných případech.

Poté přecházím už k samotné hlavní hrdince, kdy zkoumám postavy, kterými byla inspirována a hledám mezi nimi souvislosti.

Jádrem mé teoretické části je pak samotná sociální problematika a její vyobrazení prostřednictvím postavy Lisbeth Salander, opět za použití konkrétních příkladů z knih. V této části pracuji především s metodou close-reading, vlastní analýzou a interpretací děl.

Výsledkem teoretické části bakalářské práce bude analýza Lisbeth Salander a objasnění její úlohy v trilogii a také jak s ní autor pracuje jako vyšetřovatelkou a symbolem společenské kritiky.

1. Severská detektivka

Termín severská detektivka se používá pro literaturu ze Skandinávie a dalších států z oblasti severu, tj. zemí jako Norsko, Dánsko, Finsko, Island, či v případě trilogie *Milénium* Švédsko. Známa je také pod názvy jako severské krimi, skandinávská detektivka či skandinávské noir a nordic noir.¹

Literatura z oblasti severní Evropy je charakteristická kombinováním hned několika žánrů: detektivního románu, thrilleru a společenského románu. Přičemž právě Stieg Larsson byl, dle slov nordistky Karolíny Stehlíkové, zakladatelem úplně nového žánru, nazývaného „kriminální thriller se společenským přesahem.“² Byly to jeho romány, jež odstartovaly zájem o severskou detektivku.

Z důvodu výše uvedeného kombinování vícera žánrů v jednom díle, tato kapitola stručně představí dané žánry, např. z hlediska historie či typických znaků. Pozornost je zaměřena zejména na projevy znaků v žánru a trilogii *Milénium*.

Závěr uvádí některé znaky, jež se ve skandinávských detektivkách vyskytují se zaměřením na jejich použití v Larssonových románech.

Cílem je i objasnit, proč se žánr těší nevídané čtenářské oblibě.

1.1. Populární literatura

Žánry, které budou blíže představeny se dají řadit k populární literatuře. *Encyklopedie literárních žánrů* je vymezuje následovně: „beletristická produkce zaměřená na bezprostřední a všeobecně přístupnou komunikaci s širokou čtenářskou obcí.“³ Cílem této literatury je tedy primárně uspokojit čtenářské potřeby.⁴ Měla by tudíž být jednoznačná a srozumitelná. Charakteristická je snaha vyvolávat a klást důraz na základní lidské emoce: lásku, nenávisť, strach a smutek.⁵ Populární literatura se, stejně jako ta severská, vyznačuje i dobovými reáliemi či aktuálními společenskými problémy. Svět bývá v populárních žánrech přehledně zobrazen. Což je jednou z příčin velké čtenářské popularity.⁶ Tyto žánry rovněž jasně rozlišují dobro a zlo, což vidíme i u postav, objevujících se v *Miléniumu*.

Populární literatura obvykle žánry pečlivě dodržuje. Což však není případ severského krimi, jež žánry naopak kombinuje a přetváří. Tento přesah může zdůvodňovat vzestup

¹ Kadlecová 2015.

² Stehlíková, Křišťůfková 2011.

³ Mocná a kol. 2004, s. 501.

⁴ Tamtéž.

⁵ Mocná a kol., cit. dílo, s. 502.

⁶ Tamtéž.

detektivky. Dříve byla totiž považována za nízký žánr a proto nebyla tolik vydávána,⁷ v současnosti lze pozorovat přesně opačný trend.

1.2. Detektivka

1.2.1. Historie

Příběhy, obsahující kriminální námět a nutnost zapojení dedukčních schopností čtenáře existují už ve staré literatuře, např. v biblickém apokryfu o krásné Zuzaně, Ezopově bajce *O lvu a lišce*, *Aneidě*, orientálních pohádkách atd.⁸

Za první detektivní příběh je považována povídka *Vraždy v ulici Morgue*, jež vyšla roku 1841 a napsal ji E.A. Poe.⁹ Za první plnohodnotný detektivní román je považován *Měsíční kámen* autora Wilkieho Collinse,¹⁰ vydáný roku 1868.

Odpověď na otázku, proč samostatný detektivní žánr vznikl až v 19. století, ačkoliv prvky pro něj charakteristické jsou staré, jak literatura sama, zní následovně: bylo třeba aby se i reálný zločin řešil logickými postupy a vina byla prokázána policií konkrétnímu pachateli.¹¹ Není tedy náhoda, že detektivní žánr vznikl za dob osvícenství, které kladlo důraz právě na rozumové poznání.

Detektivka však získala na popularitě až koncem onoho století zásluhou A.C. Doylea, stvořitele snad nejznámějšího detektiva všech dob – Sherlocka Holmese.¹²

Rozmach, známý především jako tzv. zlatá éra detektivky nastal ve 20. – 30. letech minulého století. Významnou autorkou žánru byla Agatha Christie, jež vdechla život hned dvěma hrdinům: Hercule Poirotovi a slečně Marple.

Zmiňovaný E.A. Poe také vytyčil další pravidla, jimiž se detektivka řídí: „po vyloučení všeho nemožného musí být pravda to, co zbývá, ať je to sebenepřehlednější, a za druhé, čím fantastičtější případ vypadá, tím snadněji je řešitelný.“¹³ Pravidel pro psaní detektivek byla celá řada. Došly tak daleko, že jejich dodržování bylo na stejné úrovni jako zákony.¹⁴

Opozitní reakcí na pravidla se okolo poloviny 20. století v USA stala tzv. drsná škola. „Vznikl tu nový typ hrdiny [...] osamělý bojovník brodící se špínou ulice, outsider permanentně

⁷ Danielková 2017, s. 14.

⁸ Škvorecký 1990, s. 21.

⁹ Tamtéž, s. 10.

¹⁰ Škvorecký, cit. dílo, s. 26.

¹¹ Tamtéž, s. 21.

¹² Danielová 2007, s. 24.

¹³ Škvorecký, cit. dílo, s. 18.

¹⁴ Mocná a kol., cit. dílo, s. 108.

srážený na kolena, ale nevzdávající svůj boj se zlem tohoto světa. Tvorba nejznámějších představitelů drsné školy D. Hammeta a R. Chandlera svým důrazem na kresbu prostředí se zřetelným sociálně-kritickým podtextem [...] míří k teritoriu společenského románu, kombinujíc jej zároveň s prvky thrilleru.¹⁵ Tento typ detektivky by se tak dal označit za přímého předchůdce severské detektivky, pro kterou jsou popsány prvky příznačné a definují ji.

1.2.2. Žánr

Název pochází z latinského slova *detere*, což znamená odkrývat. „Je jedním ze žánrů kriminální literatury (tj. literatury věnované problematice zločinu), její funkce je především zábavná.“¹⁶

Detektivka pracuje s principem narativní mezery ve vyprávění – konkrétně hledá pachatele činu, nejčastěji vraždy. Zločinec není znám. Společně s detektivem, často hlavní postavou příběhu, čtenář rozkrývá pravdu.

Postava detektiva (vyšetřovatele) se nepříliš neliší od běžného smrtelníka. Na rozdíl od „normálního člověka“ má ale mimořádný talent na pozorování a hledání souvislostí.¹⁷ Detektiv bývá obdařen určitou excentricností.

Geniálního detektiva doprovází často pomocník. Jeho úkolem je ve čtenáři vytvořit dojem, že v řešení záhady existuje ještě někdo bezradnější než on. Nejslavnější dvojicí tohoto typu není nikdo jiný než Sherlock Holmes a dr. Watson. Z postavy Watsona tak vzniká až literární typ, jehož lze najít napříč dalšími detektivními příběhy.¹⁸

I v trilogii *Milénium* se setkáváme se dvěma detektivy – Mikaelem Blomkvistem a Lisbeth Salander. Ačkoliv jsou oba v této pozici velmi schopní, navrch má přeci jen Salander. Ta se uvedené vyšetřovatelské genialitě blíží svou fotografickou pamětí, hackerským dovednostem a přirozené touze zjistit co nejvíce o věcech nebo lidech, jimiž je zaujata. Ostatně v *MKNŽ* řeší Blomkvist případ sám. Uznává však, že mu síly nestačí a najme si Lisbeth Salander. Je to právě ona, kdo případ vyřeší. I v druhém díle dává Blomkvistovi náznaky, na jejichž základě on postupuje.

Nejčastějším kriminálním činem v detektivce, jak už bylo zmíněno, je vražda. „Vražda je jedinečná v tom, že poškozeného ničí, takže společnost se musí postavit na místo oběti a žádat odškodnění jejím jménem nebo jejím jménem odpouštět; je to jediný zločin, na němž

¹⁵ Mocná a kol. cit.dílo, s. 109.

¹⁶ Mocná a kol. cit. dílo, s. 106.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž.

má společnost přímý zájem.“¹⁹ Tento citát dobře ilustruje vraždy, jež se staly v *DKSHSO* a ve fikčním světě tavných médií vzbuzovaly obrovskou pozornost.

Detektivní příběhy kladou velký důraz na náznaky a detaily. „Hlavní věc, po které se má čtenář detektivky pít jsou stopy. [...] Detektiv nesmí odkrýt žádnou stopu, aniž ji hned neodhalí čtenáři.“²⁰ Při psaní autor musí do podrobností vědět, nejen, jak se zločin odehrál, ale i co mu předcházelo.²¹

Příběh obvykle zakončuje přiznání pachatele. Proto kolikrát ani v závěru příběhu neproběhne se zločincem soudní řízení. Většinou je „pouze“ zatknut. Nebývá však výjimkou, že se viník trestu nedožije.²² Tento případ nastává i v *MŽKNŽ*, kdy dva hlavní „padouši“ Martin Vagner a Wennestrom umírají krátce poté, co byli shledáni vinnými.

Vypravěčem bývá často postava, účinkující v příběhu. Právě díky tomuto vypravěči a prostředí policie jsou pro detektivky typické jazykové prostředky jako slang, argot, hovorová mluva či černý humor a sarkasmus.²³

Detektivky ale od ostatních žánrů odlišuje především kompozice. Je totiž obrácená. Postupuje odzadu dopředu: prvně se dozvídáme, co se stalo a teprve potom jak. Připomíná policejní vyšetřování – odpovídá tak realitě toho, jak se vyšetřují zločiny ve skutečném světě.²⁴

Povídka E.A. Poa, *Vraždy v ulici Morgue* dala vzniknout i detektivní situaci, známé pod názvem Záhada uzamčeného pokoje. Zobrazuje případ uzamčené místnosti, ze které nelze uniknout. Je tedy jasné, že se v ní musí nacházet pachatel.²⁵ O tomto typu detektivky hovoříme z důvodu, že jejího využití případu z *MKNŽ*. Detektivové řeší dávný případ zmizení děvčátka jménem Harriet Vagner, považovanou za zavražděnou. Vyšetřování probíhá na ostrově Hedeby. V moment, kdy se po dívce „slehla zem“, byl ostrov v důvodu havárie uzavřen. Bylo tak jasné, že za čin mohl někdo, kdo byl tou dobou na onom místě.

Dalším motivem klasické detektivky, je neprávem označený pachatel. Opět ho lze najít v *Milénii*, konkrétně v *DKSHSO*. V tomto díle se Lisbeth Salander stává hlavní podezřelou ze spáchání tří vražd, ačkoliv je nespáchala.

Častým motivem je i pohrdání policií: V případě Larssonovy trilogie ho lze pozorovat hlavně v *DKSHSO*, kdy mnohé z postav ví o případu více než policie. Autor opakovaně

¹⁹ Škvorecký 1990, s. 107.

²⁰ Tamtéž, s. 116.

²¹ Tamtéž, s. 14.

²² Tamtéž, s. 122.

²³ Mocná a kol., cit. dílo, s. 107.

²⁴ Tamtéž, s. 13.

²⁵ Tamtéž, s. 18.

zdůrazňuje, jak jsou policejní složky pozadu, chybují a jejich příslušníci se chovají neprofesionálně.

S tím je spojeno, že detektivky jako takové vyjadřují spíše lidskou touhu po absolutní spravedlnosti. Tu policie nemůže zajistit, protože jedná v zájmu státu, nikoliv lidu. Policie může zajistit pouze třídní spravedlnost.²⁶ V případě *Milénia* dokonce postavy odmítají s policií spolupracovat, zamlčují informace o průběhu i závěru vyšetřování a berou spravedlnost do svých rukou. Mají vlastní morálku, která ale může být v rozporu se zákony (což je často zdůrazňováno v *DKSHSO* u Lisbeth Salander).

1.3. Thriller

S žánrem detektivním úzce souvisí thriller. „Anglické slovo „thrill“ může označovat napětí, vzrušení, záchvat anebo prudké pocity vůbec. Jedním ze základních cílů thrilleru by tedy mělo být v divákovi tyto dojmy vyvolat. [...] Thriller sdílí snahu napínat nervy diváků s žánry jako je horor, dobrodružný film, částečně i sci-fi a fantasy. Thriller však ve srovnání s těmito žánry nevyužívá fantastických prvků, jakými jsou monstra, exotika, mimozemšťané nebo draci. Ty jsou v něm sice přítomny, ale mají pouze světštější podobu zločinců, zkorumpovaných policistů nebo anonymních korporací. Thriller je produktem současného každodenního života, do něhož vstupují dramatické prvky.“²⁷

Jedním ze základních motivů je pak motiv lovce a kořisti. Ten můžeme v přenesené formě sledovat i v knihách *Milénia*. Obě hlavní postavy hrají úlohu lovce, tak i kořisti. Úkol lovce zastávají coby detektivové. V knize *MKNŽ* se Mikael Blomkvist stává lovenou zvěří, když ho po lese naháněnou ozbrojeným Martinem Vagnerem. V druhém díle, *DKSHSO* zastává roli kořisti Lisbeth Salander. Pátrá po ní celé Švédsko. Navíc ji chtějí zlikvidovat nájemní vrazi, najatí jejím otcem.

Mezi postupy vytvářející napětí patří používání tajemství, náznaků, nápověd nebo šokujících zvrátů.²⁸

S těmito prostředky zachází Larsson na mistrovské úrovni. Charakteristické pro jeho romány je sledování osudů jedné postavy. V okamžiku zvratu změní perspektivu a sleduje jiného hrdinu. Tím vytváří napětí, jelikož se čtenář v klíčovém momentu nedozví, co se stalo, což ho motivuje ve čtení dále pokračovat.

²⁶ Tamtéž, s. 23.

²⁷ Schimera 2004.

²⁸ Mocná a kol. cit.dílo, s. 253.

1.4. Sociální román

Pro Larssonovu trilogii je zásadním motivem poukazování na nefungující mechanismy ve společnosti. Proto jako poslední ze samostatných žánrů, uváděných pro přehled, je právě sociální román.

Žánr sleduje nízké sociální vrstvy a lidi z nich pocházející. V *Milénium* je symbolika společenské kritiky spojena především s postavou Lisbeth Salander, jak dále rozvádí kapitola této práce nazvaná *Lisbeth Salander coby symbol společenské kritiky*.

Spojitosť trilogie s žánrem sociálního románu lze vidět i v reportérské věcnosti textu. Larssonův styl vyznačuje odborným až žurnalistickým výkladem.²⁹

Žánr se, stejně jako romány výše uvedeného autora, vyznačuje akčností děje, střídané s diskurzivní složkou. Larsson kupříkladu podrobně popisuje celý život vedlejších postav, hackerské postupy, místnosti apod.

Sociální román je ze své podstaty ovlivněn levicovým politickým smýšlením.³⁰ To bylo vlastní i autorovi *Milénia*. Ne náhodou mají všichni „zloduši“ v jeho románech spojitost s radikální pravicí, konkrétně nacismem nebo fašismem.

Pozornost je v tomto žánru věnována i velkoměstům (v trilogii to Milénium to lze vidět na Stockholmu) a pohledům do podsvětí těchto míst (Wennerstörmová firma v prvním díle, tajné služby v díle druhém a třetím).

1.5. Severská detektivka

Označení severské detektivky jako takové je publicistický pojem a marketingové označení. Vzniklo z potřeby médií a vydavatelství vyčlenit literaturu z oblasti Skandinávie, jelikož se začala těšit velké oblibě. Označení tak pomáhá čtenářům ve hledání podobně laděných titulů. Atraktivita severské detektivky, odlišující ji od detektivky, která především rozplétá nějaký zločin je obohacení děje o sociální témata. Toto spojení proslavila švédská autorská dvojice Maj Sjöwall a Pera Wahlöö. Ve své sérii v hlavní roli s detektivem Beckem, kritizovali společenské poměry své země v 60. a 70. letech minulého století.³¹ Současní autoři se tohoto směru stále drží.³²

Pravý „boom“ severské detektivky nastal poté, co vyšly Larssonovy knihy. Nakladatelství si všimly, že čtenáře trilogie zaujala a začali podobně laděné knihy vydávat více.

²⁹ Mocná a kol. cit. dílo, s. 603.

³⁰ Mocná a kol. cit. dílo, s. 631.

³¹ Stehlíková 2011, s. 18.

³² Stehlíková, Křišťůfková 2011.

Právě větší zájem ze strany nakladatelů má na popularitu značný vliv. Oblibu ovlivnily i filmové adaptace děl, které *Milénium* také zpracovaly.

Na popularitě se také podílí zajímavé hlavní postavy, dynamický děj nebo několik vzájemně prolínaných paralelních linií. Dále pak „i to, že v takových knihách jsou do podrobností rozvedeny řady detailů – osobní život vyšetřovatele, motivy pachatele, vyšetřovací metody, technologické výtvarky, politická situace, společenské podhoubí atd. Třeba Larsson si dává záležet i na takových detailech, jako je informování čtenáře o logách švédských politických stran na hrnečcích redaktorů časopisu *Milénium*.“³³

Na čtenost má vliv i atraktivita prostředí, zakládajícím se na kontrastu:

- a) město proti krásné, záhadné přírodě: na malebném venkově se dějí ty nejzrůdnější zločiny (ostrov Hedeby v *MKNŽ*, les za domem Zalaščenka v *DKSHSO*).
- b) globalizace: Děj se odehrává nejen ve Švédsku, ale i na opačné straně zeměkoule. (*MKNŽ* – Blomkvist odletí do Austrálie; *DKSHSO* – Salander cestuje po světě).³⁴

Na úspěch románů může mít vliv i jazyk, který je realistický, prostý a jasný.³⁵ Pozoruhodné ve skandinávském krimi je i prolínání několika dějů. „Například samotný Larssonův román (zejména jeho třetí díl) je veden v několika paralelních dějových liniích a každá z nich vzhledem k hrdinům a jejich prostředí působí, jako by byla napsána v jiném subžánru (klasický detektivní román, špionážní román, thriller). Přesto by bylo laciné tvrdit, že jde o postmoderní směs, která nesleduje žádné zákonitosti; mnohem pravděpodobněji se jedná o účelový ‚upgrade‘ [...]. S *Milénium* se zrodila jakási univerzální napínavá próza s kriminální zápletkou a se společenským přesahem.“³⁶

Larsson představuje pozoruhodné spektrum hrdinů, kterými jsou hackeři (Salander a členové Hackerské republiky, jíž je součástí), tuneláři (Wennerström v *MKNŽ*) či odborníci na specifické pátrací disciplíny (Blomkvist jako investigativní ekonomický novinář).³⁷

Mění se i povolání postav a složení vyšetřovatelských týmů. Dříve býval hrdinou detektiv nebo kriminální komisař. V současnosti jsou jimi žurnalisti, jako Blomkvist. Případ vyšetřují dvojice, přičemž povoláním profesionální detektiv jen jeden, často ani to ne (Salander je sice

³³ Stehlíková, Křišťůvková, cit.dílo.

³⁴ Stehlíková, cit. dílo, s. 19

³⁵ Tamtéž, s. 20.

³⁶ Tamtéž, s. 20.

³⁷ Tamtéž, s. 21.

zaměstnává bezpečnostní agentura jako soukromého detektiva, ale případem v *MKNŽ* je pověřen Blomkvist, investigativní žurnalista.³⁸

Mužští hrdinové příliš velkým vývojem neprocházejí a mají rozpadlé sociální vazby, jako v případě Blomkvista. Často jsou vykreslováni jako neschopní udržet krok s emancipovanými ženami.³⁹ Těch v trilogii vystupuje celá řada – šéfredaktorka Erika Berger, redaktorka Malin Eriksson, policistky Monica Figuerol a Sonja Modig, právnička Annika Giannini, queer performerka Miriam Wu či podnikatelka Harriet Vanger. Jedná se o nezávislé, silné osobnosti s citem pro spravedlnost.⁴⁰

Ženské hrdinky se v roli vyšetřovatelek objevují častěji než v minulosti nebo v literatuře jiných zemí. Nejčastěji jde o nesmlouvavé profesionálky, jejichž povaha kontrastuje s jejich křehkou tělesnou konstitucí, jako je tomu u Lisbeth Salander. Objevuje se typ hrdinky-rebelky, která má s muži špatné zkušenosti a raději čas věnuje řešení případů (opět případ Salander). Ženy mají často navíc osobní zkušenost s násilím, čímž vzniká zajímavé pouto mezi nimi a oběťmi podobných činů.⁴¹ V *Milénium* jde kromě Salander o Harriet Vagner.

Hrdinové bývají vydáni napospas zločincům. Setkávají se s nimi osobně (Martin Vagner s Blomkvistem a Salander v *MKNŽ*, se svým otcem a nevlastním bratrem v *DKSHSO*). Setkání bývají fatální. Kladné postavy v souboji se zápornými často utrpí závažná zranění a končí v nemocnici (Blomkvist v *MKNŽ*; Salander, Miriam Wu a Paulo Roberto v *DKSHSO*). Stupňování brutality kriminálních činů a rozvinuté popisy zásahových akcí tak reagují na realitu, kdy ve Skandinávii stoupá počet brutálních trestních činů.

Pozornost při vyšetřování dostávají ve skandinávském krimi technologie. Což je pochopitelné s ohledem na jejich rozvoj a dostupnost od počátku století.⁴² Larsson si libuje v popisování všemožných elektronických vymožeností, často působících až jako product placement.

„Pro Středoevropana mají severské detektivky ještě jeden atraktivní rys, totiž ono zobrazování politicky korektních vazeb a vztahů mezi lidmi. Nám všechny ty popisy homosexuálních domácností a rasově korektního soužití připadají místy až komické, zároveň nás to ale zajímá. Vnímáme to jako jakýsi voyeurismus a přemýšlíme, jestli nás něco takového taky čeká. Také skandinávská rovnoprávnost nás fascinuje.“⁴³

³⁸ Tamtéž, s. 20.

³⁹ Stehlíková, cit. dílo, s. 20.

⁴⁰ Burnstein a kol. 2012, s. 12.

⁴¹ Tamtéž, s. 22.

⁴² Tamtéž, s. 20.

⁴³ Stehlíková, Křišťůfková, cit. dílo.[online]

Nejsou to ale jen výše vypsané jevy, spojující příběhy, které se podílejí na masivních prodejkách. Značně k tomu přispívá i ochota severských států do knižního trhu investovat, a to nejen do PR propagace ale i dobrých překladatelů. Což tak z knih činí podstatný vývozní artikl.⁴⁴

⁴⁴ Kadlecová 2015.

2. Detektivové trilogie *Milénium*

Tato kapitola se věnuje ústředním postavám *Milénia*. Konkrétně Mikaelu Blomkvistovi a pochopitelně Lisbeth Salander, jejíž postava je předmětem této práce. Následující řádky popisují přístup obou postav k práci detektiva, jaké používají vyšetřovací metody a prostředky. Komparují také souvislosti a odlišnosti.

2.1. Mikael Blomkvist

Hlavním detektiv série. Živí jako investigativní novinář s ekonomickým zaměřením. Pracuje pro společensko-kritický časopis *Milénium*, jehož je i spoluzakladatelem. Ačkoliv tedy není původní profesí detektiv, jako investigativní novinář k ní má dost blízko.

Z povahy svého zaměstnání používá především metod investigativní žurnalistiky, jejímž „cílem je zveřejňování zamlčovaných či odpíraných, ale pro veřejnost důležitých informací. Označení vychází z anglického výrazu ‚investigate‘, který znamená ‚vyšetřovat, zkoumat, pátrat po něčem‘, proto také investigativní žurnalistika bývá někdy označována za žurnalistiku pátrací či vyšetřovací.“⁴⁵ Spoléhá zejména na veřejně přístupné zdroje jako nejruznější rejstříky, archivy apod., ale i na zdroje soukromé povahy, tj. tipy a informace od dalších lidí. To se mu stane osudným, když neověří příběh od svého známého a za veřejnou pomluvu jde do vězení.

Soukromým detektivem se Blomkvist stává v okamžiku, kdy ho v *MKNŽ* najme zámožný Henrick Vagner. Ten bezúspěšně pátrá po své nezvěstné vnučce Harriet, již pokládá za zavražděnou. Rodina Vagnerova se znala s rodinou Blomkvista a pohřešovaná dívka Blomkvista za jeho dětských let hlídala. Spojitost s případem ho odlišuje od ostatních detektivů v literatuře, kteří do případu nebývají osobně zainteresováni.⁴⁶ Míra zapojení ze soukromých důvodů graduje v druhém díle trilogie, kde je zavražděn Blomkvistův kolega s jeho přítelkyní. Kromě toho také padá obvinění z tří vražd na Lisbeth Salander, s níž má také úzké pracovní i soukromé vazby. Právě v *DKSHSO* se Blomkvist stává detektivem z vlastní iniciativy, jelikož ho motivuje právě zapojení jeho blízkých do případu. S osobní angažovaností v případech souvisí i to, že se sám dostává do situací, kdy nasazuje život.

⁴⁵ Kubová 2016, [online].

⁴⁶ Jarošová 2017, s. 57.

Jak už bylo zmíněno v kapitole o severské detektivce, Larssonovi vyšetřovatelé neradi spolupracují s policií. Ačkoliv tento přístup je vlastní spíše Salander, i Blomkvist si uvědomuje, že i když by měl této státní složce předávat informace, záměrně tak nečiní.

Inspirací pro postavu Mikaela Blomkvista byl detektiv Kalle Blomkvist z dětských knih Astrid Lindgren. Tuto aluzi ještě zesiluje Mikaelova přezdívka z mládí „Kalle“, kterou dostal poté, co odhalil gang bankovních lupičů. Sám ovšem toto srovnání nemá rád. Nicméně oba jmenovci jsou vnímaví, morální a daří se jim uspět tam, kde ostatní detektivové selhali.⁴⁷

2.2. Lisbeth Salander

Druhou postavou detektiva v *Miléniu* je Lisbeth Salander. Na rozdíl od Blomkvista se prací vyšetřovatelky živí. Pracuje pro muže jménem Dragon Armansky, v detektivním oddělení prestižní bezpečnostní agentury Milton Security. Působí jako externí pracovník, ale má svůj stůl v kanceláři, kde se ale zdržuje málokdy. Její zaměstnavatel ji najímá spíše pro speciální případy a často si i ona vybírá, kterou osobu chce prověřit. Zprávy Salander vždy vypracovává „s téměř vědeckou precizností, opatřená poznámkami, citáty s přesnými odkazy na prameny.“⁴⁸ Zabývá se nejen pracovním životem prověřovaných, ale dokáže o nich zjistit i ty nejvíce intimní informace.

Spíše, než soukromou vyšetřovatelkou je ale Salander hackerkou. Počítačových dovedností využívá při ve své práci: „právnícký termín pro hackerství, které jí bylo zálibou i profesí, je nezákonné vniknutí do počítače“⁴⁹ Na dotaz Mikaela Blomkvista, zda je dobrá hackerka odpovídá, že „pravděpodobně ta nejlepší ve Švédsku“.⁵⁰

Schopnosti Salander jsou přímo spojeny s jejím logickým myšlením a přirozeným talentem pro oblast techniky a matematiky. Tyto schopnosti má pravděpodobně kvůli Aspergerově syndromu, formě autismu. Syndrom je známý tím, že jedinci, jež jím trpí vynikají v určité oblasti, na níž se zaměřují.⁵¹ V případě Salander jde o již zmíněnou oblast matematiky, informatiky a s tím spojené řešení složitých vzorců. Právě díky tomu je i výbornou vyšetřovatelkou – umí perfektně dávat dohromady souvislosti a dosazovat neznámé do pomyslné rovnice případu. Logické myšlení navíc přímo v neguje myšlením sociální,⁵² s čímž

⁴⁷ Danielková, cit.dílo, s. 43.

⁴⁸ Larsson 2011, s. 39.

⁴⁹ Tamtéž, s. 363.

⁵⁰ Tamtéž, s. 364.

⁵¹ Paidarová 2016, s. 6.

⁵² Neuroleadership.cz.

souvisí i to, že jako detektiv pracuje sama. Když potřebuje při své práci pomoci, obrací se nárazově pouze na hackera s přezdívkou Plague a později i na Blomkvista.

Další schopností, užitečnou při detektivní činnosti, již Salander oplývá je tzv. fotografická paměť. Odborně eudeismus znamená schopnost přesného zapamatování obrazů.⁵³ Odborníci se sice přou, jestli skutečně existuje⁵⁴, ve fikčním světě Stiega Larssona Lisbeth Salander uvedené znaky vykazuje. Fotografickou paměť měl údajně i další známý detektiv – Sherlock Holmes.⁵⁵ Právě s pravděpodobně nejznámějším detektivem všech dob Salander spojují i další faktory: logické a matematické myšlení, nedůvěra k ostatním lidem a obtížné navazování vztahů s nimi, smysl pro spravedlnost, schopností zjistit vše do nejmenších detailů a oba také mají rádi výzvy.

Salander, profesí soukromý detektiv, je na případ, týkající se již zmíněné Harriet Vanger najata jako asistentka Mikaela Blomkvista, když už si sám s případem neví rady. Netrvá ale dlouho a její pozice v pátrání dokonce převyšuje Blomkvista, který sice formálně zůstává hlavním vyšetřovatelem, ale zásadní zlomy v pátrání se odehrají zejména zásluhou Salander.

2.3. Komparace a sumarizace

V této kapitole byly shrnuty přístupy k detektivní práci Mikaela Blomkvista a Lisbeth Salander. Blomkvista a Salander spojuje zejména to, že když se snaží něco zjistit, věnují tomu veškerý svůj čas a úsilí. Když oba pracují na nějakém úkolu, jsou jím zcela pohlceni a veškerý okolní svět pro ně přestává existovat, dokud nenajdou řešení. Až na případ Harriet Vanger oba na svém soukromém vyšetřování pracují sami, nebo jen s minimální pomocí. Oba také neradi spolupracují s policií a dalšími orgány státní moci. Doplňují se způsobem, jak získávají informace. Blomkvist je často získává od dalších postav, Salander skrze proniknutí do jejich počítačů: novinář není technicky zdatný, za to se mu daří v sociálních vztazích, což dělá značné problémy jeho kolegyni a naopak – Blomkvist příliš nerozumí technice, kdežto Salander je na tuto oblast expertkou.

Ačkoliv jsou oba detektivové velmi morální osoby, každý si morálku vykládá po svém. Salander porušuje zákony prakticky pořád, už jen kvůli tomu, že se věnuje hackerství. Blomkvist se sice občas také nějakého provinění dopustí (např. nesděluje informace policii, které by měl, čímž se oficiálně dopouští maření vyšetřování). Nicméně nepřekračuje právo tak často a v takové míře jako jeho kolegyně.

⁵³ cs.housepsych.com.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Tamtéž.

Jejich vztah zároveň reflektuje „vztah mezi dvěma výraznými generacemi v západním světě – stárnoucími příslušníky generace populační exploze, takzvanými ‚baby boomers‘ (kteří v šedesátých a sedmdesátých letech vášnivě ‚měnili svět‘), a generací jejich potomků. [...] Nastupující generace necítí jako svou potřebu ‚měnit svět‘, ale je pohotově připravena, pokud je potřeba vyřešit reálné problémy.“ Právě tento přístup je u detektivů charakteristický, kdy se Blomkvist pokouší svým přístupem, kdy veřejně informuje o odhalených zločinech něco ve společnosti změnit, kdežto motivací Salander je objasnit daný případ. Chce, aby zločinci byli potrestáni, ale nepotřebuje, aby se o jejich činech vědělo (viz odhalení Martina Vangera v *MKNŽ*).

Tím, že postavy detektivů k vyšetřování přistupují jinými metodami či úhlem pohledu, a každý z nich zastupuje odlišnou generaci, společně tvoří velmi úspěšný tým. Dokážou tak „přijít na kloub“ tomu, co se předtím nikomu nepodařilo.

3. Inspirace pro postavu Lisbeth Salander

Následující kapitola se věnuje postavám, jež byly předlohou pro hlavní hrdinku *Milénia*. Stieg Larsson za svůj život stihl poskytnout pouze jeden rozhovor o své trilogii, v němž se vyjádřil, že Lisbeth Salander byla inspirována hrdinkou dětských knih Pipi Dlouhou punčochou, konkrétně myšlenkou, jakou by byla, až vyroste. Pipi však nebyla zdaleka jediná, kdo byl Larssonovým předobrazem pro tvorbu jeho postavy. Jednalo se jak o fiktivní, historické i reálné postavy. Jejich popsáním a porovnáním se tato práce zabývá proto, že lépe umožňuje vystihnout a porozumět postavě, analyzované v této práci.

3.1. Fiktivní a historické postavy

3.1.1. Pipi Dlouhá punčocha

Jak už bylo uvedeno, výchozím bodem pro psaní Lisbeth Salander byla myšlenka, jaká by byla byla Pipi Dlouhá punčocha, známá postava z dětských knih Astrid Lindgren, v dospělosti.

Autor uvažoval nad tím, zda-li by Pipi společnost chápala jako sociopatku, protože byla sociálně nezpůsobilá a na společnost pohlížela neobvyklým způsobem.⁵⁶

Aluze však nabývá explicitnosti, když Salander přezdívku Pipi získává od svého detektivního kolegy Mikaela Blomkvista (a sama ho oslovuje jeho přezdívkou Kalle Blomkvist, rovněž převzatou od hrdiny Astrid Lindgren).

⁵⁶ Ryan 2010.

Když mluvíme o Pipi a Lisbeth Salander jako o postavách ženského pohlaví, je třeba vycházet z toho, že je tak označena jejich biologická podstata, nikoliv to, že se jsou dívkami v tradičním slova smyslu. Oscilují totiž mezi ženským a mužským světem. Nabourávají tradiční představy o tom, co to znamená být ženou. Na druhou stranu svou ženskost vyloženě nepopírají.⁵⁷ Obě se občas rády oblečou do šatů, ovšem Salander tak činí hlavně u svého alter-ega Irene Nasser. To využívá, když nechce být identifikována jako své skutečné já. Na pomezí prvního a druhého dílu lze pozorovat to, že Salander chce vypadat více jako žena, když si nechá zvětšit poprsí. Z toho vyplývá, ne, že by vyloženě odmítala ženskost jako takovou, spíše nechce spadat do stereotypní genderové škatulky, jelikož je stejně jako Pipi nerada čímkoliv omezována⁵⁸, což s sebou právě kategorizace na mužské a ženské přináší.

Hrdinky jsou si do jisté míry podobné, obě kupříkladu:

- a) jsou rusovlásky
- b) s oblibou nosí barevně pruhované podkolenky
- c) vlastní zbraň
- d) mají nezdravé jídelní návyky
- e) spíše než k péči o domácnost a vytváření zázemí tíhnou k dobrodružství – rády cestují
- f) prožily většinu svého života bez rodičů
- g) nevycházely dobře se spolužáky, učiteli, ostatními lidmi a autoritami
- h) nedokončily základní školu
- i) už v dětství byly nuceny se samy o sebe postarat, v důsledku čehož jsou samostatné a nezávislé
- j) se úřady pokoušely zbavit samostatnosti
- k) disponují značným množstvím finančních prostředků, na což je i přímo odkazováno: „Ukradla tři miliardy korun. Nemusí hladovět. Stejně jako Pipi Dlouhá punčocha má truhlu plnou zlatáků.“⁵⁹ Obě také k penězům přišly nelegálním způsobem, jelikož otec Pipi pravděpodobně byl pirátem⁶⁰. I Salander bychom svým způsobem za pirátku mohli rovněž označit, v tomto případě se její krádež pojí s internetovým pirátstvím.

⁵⁷ Riedlinger 2011, s. 23.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Larsson 2015a, s. 531.

⁶⁰ Riedlinger, cit. dílo, s. 15.

- l) obývají velkou nemovitost. Pipi žila ve Vile Villekule, Salander měla byt o dvaceti jedna místnostech. Na jeho jmenovce bylo uvedeno jméno V. Kulla, jež na obydlí hrdinky dětských knih přímo odkazuje.⁶¹
- m) jsou „hledačkami“. Salander pracuje jako soukromý detektiv v bezpečnostní agentuře. Pipi je označována označuje jako turnupstuffer, což znamená někoho, kdo něco najde jen tehdy, když pozorně dívá.⁶² Čímž vlastně popisuje právě práci detektivní vyšetřovatelky, kterou je Salander.

Shrneme-li všechny tyto podobnosti, můžeme dojít k tomu, že obě hrdinky zobrazují mnoha způsoby revoltu vůči očekáváním společnosti ohledně toho, jak by se měly jakožto mladé dívky chovat a vést svůj život.⁶³ I když se v mnohém velmi podobají, najdeme mezi nimi odlišnosti. Ty jsou způsobeny zejména tím, jakému čtenáři jsou knihy, v nichž vystupují určeny. Je logické, že v charakter Pipi bude jednodušší, méně komplexní a násilí v něm popsáno jiným způsobem, jelikož jde o dětskou literaturu. Naproti tomu si Larsson, jež píše kriminální romány pro dospělé publikum může dovolit více. Více podrobností o jejím životě, více explicitního, velmi hrubého násilí a více nabourávat nejrůznější tabu témata. I přes tyto difference jsou obě dívky personifikovanou kritikou systému, jež nás nutí se chovat podle určitých pravidel a požadavků a nesplňujeme-li je, jsme nejrůznějšími prostředky ze společnosti vyloučeni.

3.1.2. Wasp

Další fiktivní, literární předlohou byla superhrdinka Wasp, známá z Marvel komiksů. Ty měl Larsson v oblibě a Wasp patřila k jeho favoritům.⁶⁴ Nejspíše proto hlavní postava jeho příběhů dostala právě tuto přezdívku. Aluze na superhrdinku navíc umocňuje dojem nadpřirozených schopností Salander. Jsou viditelné zejména v oboru počítačů, v němž opravdu vyniká a zjevně proto je v něm známá právě pod tímto jménem. Také, jako superhrdinové využívá svých speciálních schopností, k zastavení bezpráví – odhalení vrahů, násilníků, stalkerů, obchodníků s bílým masem.

V češtině „wasp“ označuje hmyz – vosu nebo sršně. Stejně jako tento létající hmyz je Lisbeth Salander velmi rychlá, mrštná a dokáže způsobit bolest mnohonásobně větším tvorům.

⁶¹ Loe, cit. dílo, s. 173.

⁶² Tamtéž, s. 22.

⁶³ Riedlinger, cit. dílo, s. 5.

⁶⁴ Hofmanová 2016, s. 55.

Komiksovou Wasp navíc na cestě životem žene touha po pomstě⁶⁵, stejně jako Salander. Ta má vosu navíc vytetovanou na krku, je jedním z jejich poznávacích znamení. V *DKSHSO* si ji ale nechává odstranit právě proto, aby nebyla tak snadno identifikovatelná.

Hlavní hrdinka také vytvořila firmu, kterou nazvala Wasp Industries, jež spravovala peníze, jež pomocí svých hackerských dovedností odcizila finančníkovi Wennerströmovi, který je v prvním díle jedním z hlavních „padouchů“ a Salander ho tímto způsobem zneškodní, protože kvůli chybějícím miliardám není schopen splatit své dluhy, za což zaplatí životem.

3.1.3. Ženské válečnice

Kromě superhrdinky je Lisbeth Salander do jisté míry i bojovnicí. Neváhá použít násilí nebo zbraní – a to jakýchkoliv. Právě její dvě nejzásadnější rány ke zneškodnění „mužů, kteří nenávidí ženy“ mohou posloužit jako důkaz. Martina Vagnera, násilníka a masového vraha, udeřila po hlavě golfovou holí. Svému otci, Alexandru Zalaščenkovi, jež by se rovněž dal označit za násilníka a masový vraha, zarazila do hlavy sekeru. Nejmocnější zbraní Salander je však nadání pro počítače.

Největší bitva ji však čeká v třetí knize, *DKKDVH*. A právě tady Larsson představu své hrdinky coby bojovnice vykresluje pomocí paralely s historickými válečnicemi. Poslední román z trilogie je kompozičně členěn na čtyři díly. Každý z nich je uvozen zhruba stránkou, pojednávající o ženách, jež se v minulosti vzepřely nepříteli. Přičemž začíná souhrnným úvodem o různých historických událostech, postupuje od starověku, kde zmiňuje například keltskou královnu Boudicu. Ta měla zrzavé vlasy, stejně jako Salander.⁶⁶

Zaměřuje se však zejména na amazonky. Larsson pracuje s informací, že jeden z významů tohoto slova bylo, že se jedná o ženy bez prsou.⁶⁷ Vzápětí pak tuto informaci vyvrací s tím, že slovo mohlo mít zrovna tak opačný význam, a tedy se mohlo naopak jednat o ženy s velkými prsy.⁶⁸ Nabízí se tak paralela s proměnou Salander, jež proběhla na počátku druhého dílu, *DKSHSO*. Do té doby plochý hrudník značně změnil svou podobu poté, co podstoupila augmentaci, tedy zvětšení prsou.

Larsson však zdůrazňuje to, že ačkoliv byly ženy v pozici bojovnic opomíjeny a nejsou o nich takřka žádné písemné prameny, neznamená to, že by neexistovaly.⁶⁹ A právě Salander, která byla po většinu času neviditelnou bojovnicí, je nucena svou pozici změnit – vystoupit veřejně a spolupracovat s dalšími lidmi. S pomocí Anniky Giannini coby advokátky a informací

⁶⁵ Tamtéž, s. 55.

⁶⁶ Riedlinger, cit. dílo, s. 9.

⁶⁷ Larsson 2015b, s. 187.

⁶⁸ Tamtéž, s. 188.

⁶⁹ Tamtéž, s. 12.

od členů Hackerské republiky, vyhrává významnou soudní bitvu a odhaluje zločiny v nejvyšší státní sféře, jež by bez nich zůstaly utajeny.

3.2. Inspirace v aktuálním světě

3.2.1. Dívka Lisbeth

Tím, co určilo jedno z hlavních témat trilogie, totiž násilí na ženách byla událost, jež se odehrála roku 1969. Tehdy patnáctiletý Larsson byl svědkem toho, jak tři jeho kamarádi znásilnili stejně starou dívku.⁷⁰

Není náhoda, že její jméno bylo Lisbeth. Larsson podle ní pojmenoval hlavní hrdinku svých románů. Stejně jako reálná Lisbeth, i ta fiktivní zažila sexuální násilí, s nímž se pokoušela vyrovnat.

3.2.2. Neteř Therese

Larsson údajně hledal inspiraci i ve své rodině. Konkrétně u dcery svého bratra, Therese. S tou byl v kontaktu, když Milénium psal. Neteři pokládal otázky ohledně jejího života a ty použil jako podklad pro charakterové vlastnosti Lisbeth Salander.⁷¹ Mimo jiné se mu svěřila s tím, že bojuje s anorexií a miluje kickbox.

Sloužila jako základ nejen pro vnitřní, ale i vnější stránku hlavní hrdinky Milénia. Když byla Therese v době dospívání nosila černé oblečení a makeup. Na tuto barvu si barvila i své vlasy.⁷² Také často mluvila o tom, že si chce na záda nechat vytetovat draka.⁷³

3.2.3. Zaměstnanci Expo

Podobný fyzický vzhled jako Therese měla i Larssonova kolegyně z časopisu *Expo* jménem Jenny. Vypadala jako Lisbeth, byla potetovaná a nosila podobné oblečení.⁷⁴

Nejen ženy však byly předobrazem Lisbeth Salander. Pro *Expo* také pracoval konkrétně nejmenovaný výzkumný pracovník – jeden z největších počítačových expertů ve Švédsku.⁷⁵

⁷⁰ Baski 2010.

⁷¹ Tenreiro 2018.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Fagge 2015.

⁷⁴ Baski, cit. dílo.

⁷⁵ Tamtéž.

3.2.4. Larsson samotný

Ačkoliv bývá autor *Milénia* spojován spíše s hlavní mužskou postavou série – Mikaelem Blomkvistem, má toho dost společného s i Lisbeth Salander.

Pro hrdinku charakteristická neochota a nedůvěra v úřady a další veřejné, státní instituce byla vlastní i jejímu tvůrci. Stejně tak oba neradi mluvili o svém dětství a dospívání.

4. Symbolika Lisbeth Salander v trilogii *Milénium*

Ačkoliv je *Milénium* kriminální trilogií s detektivní zápletkou, má v sobě další prvek, typický pro severské krimi. Důležitou a nedílnou součástí detektivních příběhů z prostředí Skandinávie je totiž kritika nejrůznějších sociálních problémů. Obzvláště u Larssona jde o zásadní téma. „Pod povrchem zdánlivě komerčního akčního příběhu můžeme zahlédnout pleteň Larsson osobní kosmologie. [...] Celým příběhem prorůstá jeho kritika současného světa, nahlíženého očima počátku jednadvacátého století, a zároveň jeho vize, jak tento svět změnit.“⁷⁶ společnosti, politiky, morálky, moderních technologií, ekonomiky a pozornějším čtení je patrné, že autorovi šlo primárně o vykreslení poměrů „odvrácené strany“ Švédska, jeho rodné země. Kriminální zápletky sice v příběhu hraje také svou roli, nicméně sloužila spíše jako forma, jak témata spojit a udělat je čtenářsky přístupnější a atraktivnější.

Právě na problematických společenských jevech staví osud postavy Lisbeth Salander, jejíž celý život poznamenávají kruté a tragické události. I když tato práce pojednává o uvedené postavě i coby detektivní vyšetřovatelce, v příběhu plní především funkci toho, aby čtenáři jejím prostřednictvím lépe porozuměli problematickým společenským jevům, jež se Larsson snaží přivést na světlo.

4.1. Násilí

Nejvýraznějším a nejzásadnějším tématem knihy je násilí, konkrétně zejména násilí na ženách. Ostatně k této problematice odkazuje i první díl trilogie, nesoucí název *Muži, kteří nenávidí ženy*. Tento román je členěn na jednotlivé díly, uvozené statistickými údaji týkajícími se násilí na ženách ve Švédsku.

Jak už uváděla kapitola o Larssonových inspiracích pro postavu Salander, významnou událostí, která ovlivnila jeho život a jež v sobě zpracovával prostřednictvím svých románů bylo znásilnění dívky jménem Lisbeth, po níž pojmenoval i hlavní hrdinku svých knih. Tato postava je zajímavá tím, že se ve vztahu k násilí nachází jak v pozici oběti, tak pachatele i svědka.

⁷⁶ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 5.

Poprvé se s násilným jednáním setkává už jako dítě, kdy se její otec opakovaně dopouštěl surového chování vůči její matce. Poté zažívá fyzickou šikanu na prvním i druhém stupni základní školy. Nevychází ani s učiteli, jednu suplující vyučující napadne, což je příčinou jejího vyloučení ze školy. Salander se tedy ve škole často projevovala agresivně, ale bylo to vždy z důvodu provokace a šikany ze strany ostatních dětí, představovala zdánlivě snadnou oběť. „Vždycky byla nejmenší ze všech děvčat ve třídě. Byla uzavřená, zvláštní a neměla žádné kamarády.“⁷⁷

Její potyčky se spolužáky vypadají jako malichernosti v porovnání s událostmi, jež se odehrály v jejích dvanácti letech a které pak postava nazývá jako „Všechno To Zlé“. V té době se dvakrát pokusila zabít svého otce, prvně použila nůž, podruhé „mrštila do vozu krabici od mléka naplněnou benzínem. Pak hodila dovnitř hořící zápalku.“⁷⁸ Zalaščenko přežil, i když s těžkými popálenými a amputovanou nohou. Dceru poté umístili do psychiatrické léčebny pro děti. V léčebně se setkávala s násilím ze strany svého psychiatra, který ji přivazoval k posteli.⁷⁹

S bezpochyby nejbrutálnějším násilím vůči její osobě se setkává také od svého poručníka Nilse Bjurmana. Ten se vůči Salander dopustil sexuálního násilí ve dvou případech: poprvé, kdy ji přinutil k orálnímu sexu, kdy ji několikrát znásilnil.⁸⁰ Na své svěřenkyni ale páchal další kruté praktiky – například jí propíchl bradavku jehlou.⁸¹ Salander se ale nikdy neřadila do kategorie oběti, právě naopak – vždy se ráda mstila. Nejinak tomu bylo i v tomto případě. Po prvním aktu násilí poručníka vůči její osobě očekávala opakování situace a její domněnka se potvrdila. Druhé znásilnění natočila a film pak používala k vydírání Bjurmana a také ho použila jako důkaz u soudu.

Byť byla Salander svému otci jako dítě lhostejná a násilí se na ní až na výjimky nedopouštěl, když ale došlo k setkání v její dospělosti, bylo tomu právě naopak. Zalaščenko ve spolupráci s Niedemannem chtěli Salander zavraždit – postřelili ji a pohřbili do jámy, vykopané v lese.⁸² Přežila a Zalaščenka chtěla potřetí a opět neúspěšně zabít, když mu zatnula sekeru do hlavy.⁸³

Salander tak tedy nelze rozhodně brát jen jako oběť násilí, ale i jako pachatelku, za což je pak ostatně i souzena. Larsson na ní demonstruje princip trestu „oko za oko, zub za zub“. Tedy, násilí nepoužívá bez důvodu, ale zejména v případě vlastní obrany. Například, když ji

⁷⁷ Larsson 2015b, s. 616.

⁷⁸ Tamtéž, s. 526.

⁷⁹ Larsson 2015b, s. 597.

⁸⁰ Larsson 2015b, s. 579.

⁸¹ Tamtéž, s. 618.

⁸² Larsson 2015a, s. 583.

⁸³ Tamtéž, s. 594.

hrozí rvačka s dvěma motorkáři, proti jednomu použije paralyzér a druhého střelí do nohy. Druhý případem, kdy používá násilí je tehdy, je-li v ohrožení někdo z blízkých – když byl Mikaelem Blomkvist málem zabit Martinem Vangerem, Salander Vangera vzala golfovou holí po hlavě.

Postoj hlavní hrdinky coby mstitelky jen umocňuje její aluzi na komiksové superhrdiny. U těch není neobvyklé, že porušují zákony, aby dosáhli spravedlnosti a odplaty, kterou si zločinci zaslouží. Ačkoliv Salander zpočátku používá násilí a mstu v rámci vlastní obrany, od konce prvního dílu jí přestává být lhostejné násilí i vůči ostatním, především pak vůči ženám. Proto se snaží i nějakým způsobem pomoci – Blomkvistovi opatří informace o Wennerströmovi, když zjistí, že se finančník dopouští násilí na ženách nebo pomáhá odhalit stalkera Eriky Berger.

Násilí obecně, a nejinak je tomu i v této trilogii je především aktem, jímž se násilník snaží získat nad obětí moc a kontrolu, což jde v případě, kdy je obětí Salander, vidět u Teleboriana, Bjurmana a Zalaščenka.

Lisbeth Salander je ale jen jednou postavou z mnoha, která se v trilogii s násilím setkává. Během detektivního pátrání po zmizelé dívce v *MKNŽ* společně s Blomkvistem odhalí masové vrahy, kteří páchali obzvláště kruté násilí vůči ženám, inspirované biblickými verši. Fyzické násilí používá Niedermannem vůči mnoha postavám včetně milenky Salander Miriam Wu. Další ženou, již potkává násilné jednání, nikoliv však fyzické ale psychické a kybersikana je Erika Berger, šéfredaktorka časopisu *Milénium*.

Zajímavostí a dalším faktorem potvrzující násilí jako ústřední téma trilogie, že autor „původně zamýšlel použít název *Muži, kteří nenávidí ženy* jakou souhrnný titul pro všechny tři knihy. Každý díl měl mít podtitul: *Milénium; Čarodějka, která snila o sirce a kanystru; Královna vzdušného zámku*.“⁸⁴ Nakladatelství však s původním názvem zastřešujícím názvem trilogie nesouhlasilo, a tak zůstal alespoň pro první díl, který se násilím na ženách zaobírá nejvíce.

4.2. Sexualita a sexuální orientace

V knihách je věnováno mnoho prostoru lidské sexualitě a společenským postojům vůči těm, kteří nejsou heterosexuály.

Sama Salander má nevyjasněnou orientaci, nejbližší má však k bisexualitě, jelikož pohlavím partnerů se nezabývá.⁸⁵ Udržuje milenecký vztah s Miriam „Mimmi“ Wu, vystupující

⁸⁴ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 45.

⁸⁵ Larsson 2015a, s. 122.

v různých klubech, což pro média představuje senzaci⁸⁶. Na tomto místě je jasně vidět, že část společnosti stále bere jiné, než heterosexuální vztahy jako něco nezvyklého a má potřebu na to upozorňovat.

Vypravěč je však co se sexuality postav velmi liberální, což lze vidět v pasáži, kde mluví o sexuálním životě Salander: „Od patnácti let měla suma sumárum padesát partnerů. To bylo možné přeložit jako pět partnerů za rok, což bylo u nezadané dívky zcela v pořádku.“

Celkově je sexualita a přístup k ní u Larssonových postav velmi rozmanitý. Dalším bisexuálem, vystupujícím v trilogii je Greger Beckman, manžel Eriky Berger, jež mládí hojně navštěvovala BDSM party a za dlouholetého milence má Mikaela Blomkvista. Tento trojúhelník by se dal nazvat jako polyamorní, jelikož o sobě všichni zúčastnění vědí a s tímto vztahovým uspořádáním souhlasí. Blomkvist jako takový žije bohatý milostný život, jelikož každá ženská postava, která v příběhu plní významnější úlohu s ním naváže poměr, včetně Salander. Zástupkyní homosexuální orientace je již zmiňovaná Miriam Wu, jež je charakterizována jako „proslulá lesbička“.⁸⁷

V knihách je sexualita brána jako přirozená součást každého člověka neměla by být něčím, nad čím by se mělo pozastavovat, což představuje ideální stav. Opačný přístup, který je ve společnosti stále znatelný je ten, kdy k jiné, než heterosexuální orientaci přistupuje jako k duševnímu onemocnění. Tento názor zastává při soudním procesu se Salander její psychiatr Teleborian, který se snaží dokázat psychickou narušenost své pacientky s tím, že má sexuální poměr s osobou téhož pohlaví a používá u něj BDSM praktiky. Další kritice přístupu vůči sexualitě jsou podrobována média, které veřejně probírají intimní život hlavní hrdinky za účelem zvýšení vlastních prodejků.

Vnímání Salander a dalších neheterosexuální osob jako méněcenných pak slouží k autorově myšlence, že základem veškeré diskriminace je myšlenka nerovnosti. „Ti, kdo vnímají lidi jiné [...] sexuální orientace jako méněcenné, jsou také přesvědčeni, že mají právo se chovat k těmto ‚méněcenným‘.“⁸⁸ Larsson se řídí podle principu, kdy veškeré sexuální vztahy „mezi jednotlivci musí být založeny na oboustranném souhlasu, svobodné volbě a touze. V takových vztazích není prostor pro majetnické pocity, ovládání nebo žárlivost. [...] Což znamená, že mezi svobodnými jedinci, kteří takto smýšlejí, je sex sám o sobě hodnotou, která je přijímána, pokus po ní obě strany touží, ale nevzniká tu žádný nárok ani jednoho ze

⁸⁶ Tamtéž, s. 379.

⁸⁷ Tamtéž, s. 379.

⁸⁸ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 48.

zúčastněných.“⁸⁹ Tímto principem se řídí nejen Lisbeth Salander, ale i další postavy, které v trilogii mají úlohu těch „dobrých“ (Blomkvist, Berger, Wu, aj.). Naopak u „zlých“ postav je vždy spojen s ponižováním, podřízeností, násilím a nenávisť.⁹⁰

4.3. Psychické poruchy a odborné ambulance

Postava Lisbeth Salander slouží také k zobrazení společenského pohledu na jedince, kteří mají psychické potíže a to, jak se k nim přistupuje v lékařských zařízeních. Salander se během svého života ocitá na delší dobu ve dvou zdravotních zařízeních. Prvním z nich je dětská psychiatrická léčebna, kam putovala po pokusu upálit svého otce a kde strávila dva roky. Tato léčebna působí velmi negativně z toho důvodu, že do něj byla hlavní hrdinka umístěna pouze proto, že zařízení sloužilo jako místo, kam „odklidit“ nepohodlného člověka.

Salander poprvé psychiatrickou péči dostává ve dvanácti letech po ohnivém atentátu svého otce.⁹¹ S psychiatry však odmítala komunikovat, tudíž bylo nemožné o ní napsat jakoukoliv objektivní lékařskou zprávu, proto posudek „neobsahuje žádnou diagnózu, působí spíš jako nějaká akademická studie mlčícího pacienta.“⁹²

Po konfliktu, kdy násilně napadla v sebeobraně muže, který ji obtěžoval, znovu skončila na té stejné klinice. „Lékařská zpráva překypovala formulacemi jako introvert, sociálně opožděná, nedostatek empatie, fixace na vlastní ego, psychopatická a asociální, problém spolupracovat a neschopnost se věnovat výuce.“⁹³ Salander opět zůstávala věrna své taktice a s lékaři nespolupracovala. I tak o ní její psychiatr Teleborian mluvil jako o manipulativní sociopatce, která „má zjevně bludné představy s nápadnými paranoidními a schizoidními rysy. Trpí i maniodepresivní poruchou, a navíc postrádá schopnost empatie.“⁹⁴ Nutno podotknout, že pobyt Salander v léčebně představoval pouze způsob, jak ji odklidit, aby neprozradila tajné informace. Pobyt v léčebně kritizuje i mnohé psychiatrické postupy, kdy jsou pacienti „léčeni“ senzorickou deprivací, znehybňováním či podáváním léků, jež odmítají. Postava Teleboriana poukazuje na snadné zneužití moci, kterou lékaři mají – když se člověk neprojevuje jako „normální“, může být jejich snadnou obětí.

Spíše než „diagnozované“ nemoci má Salander Aspergerův syndrom, což je forma autismu, mimo jiné se projevujícím obtížným navazováním společenských vztahů.⁹⁵ Dalšími

⁸⁹ Tamtéž, s. 48.

⁹⁰ Tamtéž, s. 48.

⁹¹ Larsson 2015b, s. 602.

⁹² Tamtéž, s. 216.

⁹³ Larsson 2011, s. 152.

⁹⁴ Larsson 2015b, s. 217.

⁹⁵ Tamtéž, s. 217.

typickými příznaky jsou uzavřenost či vynikání v určité oblasti. Což jsou všechno rysy charakteristické pro tuto postavu. Stejně tak ale lze najít příznaky, které na Salander nesedí,⁹⁶ tudíž její diagnóza zůstává spíše domněnkou.

Druhý případ, kdy se Salander ocitá v nemocnici paradoxně také souvisí s pokusem o zavraždění jejího otce. Kulku z hlavy jí vyoperuje Anders Jonasson, předkládaný jako prototyp ideálního lékaře. Je pečující a starostlivý, prioritu pro něj představuje zdraví pacientů. K Salander je velmi milý, snaží se získat její důvěru.

Na případě Salander je názorně zobrazeno, že psychická onemocnění jsou stále brána jako jakási tabu a společnost neví, jak k nim a lidem, jež jimi trpí, přistupovat. Dalším případem je, že duševně nemocní představují společensky potencionální nebezpečí, kterého je třeba se zbavit tím, že dotyčného „odklidí“ do nějakého ústavu. Ideální se pak jeví přístup, kdy by se společnost tyto jedince neměla skrze jejich odlišnost vyčleňovat, ale naopak se je snažit začlenit, respektovat a pochopit, že právě to, že jsou „jiní“ může být prospěšné. Tento přístup vidíme ve vztahu k Lisbeth u jejího poručníka Palgrema, šéfa Armanského a kolegy Blomkvista. Ti, ačkoliv byli k hrdince zpočátku skeptičtí pochopili, že má mimořádné schopnosti a nechali jí, aby je rozvíjela, čímž jí dali najevo, že může být společensky prospěšná, nikoliv škodlivá, jak jí bylo do té doby předkládáno.

4.4. Disfunkční rodina

V časovém rozmezí trilogie se věk Lisbeth Salander pohybuje mezi 24-27 lety. Tentýž den, i její sestra – dvojče, Kamila. Jejich matce, Agnetě Sofii Salander, měla v té době pouhých sedmnáct let. Otec, Alexander Zalaščenko, bývalý sovětský tajný agent, měl okolo čtyřiceti let, když se dvojčata narodila.

Vztah rodičů byl problematický. Zalaščenko s rodinou nežil a o své dcery absolutně nejevila zájem a matku, často pod vlivem alkoholu surově bil, ale i vztah sester. Kamila její dvojče popisuje jako krásnou, ale falešnou a manipulativní.⁹⁷ Postava Kamily však v Larssonově knihách nevystupuje, pojednávají o ní pouze retrospektivní pasáže. Je dost možné, že si ji autor „schovával“ na další pokračování.

Vztah Lisbeth a Kamily tvoří paralelu ke skutečnému životu autora, konkrétně k jeho bratrovi. Stejně jako u Larssona, v případě Lisbeth mnozí netušili, že má sourozence. Zalaščenko, otec dívek upřednostňoval Kamilu, což má opět reálný základ, kdy otec vždy

⁹⁶ Larsson 2015a, s. 534.

⁹⁷ Larsson 2015a, s. 96.

upřednostňoval Joakima, bratra autora. Sestry se neviděly od sedmnácti let, což odkazuje na věk, kdy spisovatel odešel od rodiny.⁹⁸

Na této rodině jde jasně vidět, jak je rodinné zázemí, vztahy a události z dětství utvářejí člověka a mohou ho ovlivňovat i v dospělosti. V případě Salander měla vliv na její formování vztahu k lidem, kdy s nimi má problém navázat kontakt a někomu důvěřovat. Také zřejmě ovlivnila to, že má násilnickou povahu, jelikož u rodičů vídala, že se spory neřeší slovně, ale za pomoci hrubého fyzického násilí a ona sama tak v pozdějším věku mnohé své problémy řeší stejným způsobem.

4.5. Sociální nerovnosti

Autorovo levicové nazírání světa se promítá i do charakteru postav. Salander pochází z rodiny, kde jediný příjem zajišťovala matka, jež pracovala jako pokladní v samoobsluze.⁹⁹ Rodina s platem samoživitelky na tom tedy rozhodně nebyla příliš zajištěná. Salander na tom finančně nebyla dobře ani v dospělosti.

Podobným případem je i druhá hlavní postava – Mikael Blomkvist, který má jakožto novinář nezávislého časopisu rovněž nižší plat.

Obě postavy, jež lze primárně vnímat jako ty „dobré“ jsou zástupci pracujícího lidu z nižší až střední třídy. Naproti tomu všichni „zlodušiči“ jsou zároveň velmi bohatí. „Sérioví vrazi a ti, kdo si libují v mučení, vlastně praktikují určitou formu kapitalismu a že jejich řádění je kryto pornografickým sprážením s fašismem, jehož nižší články tvoří odporní motorkáři a drogoví dealeri.“¹⁰⁰ Ať už jde o otce Salander Alexandra Zalaščenka, jejího poručníka Nilse Bjurmana, továrníka Martina Vangera či finančníka Hanse-Erika Wennerströma, všichni mají jmění milionové až miliardové částky. Larsson tak spojuje zločiny s kapitalistickým systémem, přičemž tato kombinace opět vychází z jeho levicového smýšlení. Názorně ukazuje, jak tento systém vykořisťuje obyčejné lidi a že z něj těží jen úzká skupina jedinců, jež spolu i často spolupracuje. Salander za využití svých hackerských schopností z několika účtů Wennerströma ukradla 2,4 miliardy dolarů.¹⁰¹ Tím dochází k jakémusi setření rozdílů mezi třídami a také dostatečnému ohodnocení dovedností Salander, která ve svém „oboru“ patří mezi nejlepší. Navíc tato krádež není vypravěčem v textu hodnocena negativně,

⁹⁸ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 159.

⁹⁹ Tamtéž, s. 95.

¹⁰⁰ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 24.

¹⁰¹ Larsson 2015b, s. 648.

protože podle popsané spojitosti kapitalismu se zločiny peníze představují jakési pojítka všeho zla a proto se jejich odcizením vlastně ničeho špatného hlavní hrdinka nedopouští.

4.6. Fyzické vzezření a příslušnost ke subkultuře

Larsson na příkladu vzhledu Salander poukazuje na to, jak zařazení postavy do nějaké subkultury může posílit její charakterové vlastnosti bez nutnosti je explicitně uvádět. O tom, jak hlavní hrdinka vypadá se dozvídáme prostřednictvím Dragana Armanského, jejího nadřízeného a ředitele bezpečnostní agentury, kde hlavní hrdinka pracuje. Armanský ji popisuje jako až anorekticky vyzáblou. „Jednoduše byla přirozeně hubená a měla křehkou kostru, díky čemuž se svými drobnými údy a malýma rukama, útlými zápěstími a ňadry, která byla pod šaty těžko rozpoznatelná, působila jako holčička. Bylo jí čtyřicet let, ale vypadala na čtrnáct.“¹⁰² Později je uvedeno, že měří 154 cm a váží 42 kg.¹⁰³

Salander tak působí dojmem křehké dívky, což má souvislost s tím, že se často v průběhu svého života setkává s násilím. Vypadá na první pohled totiž velmi zranitelně, jako snadná oběť

Vzhled postavy je také velmi ovlivněn stylem goth, jež bude ve vztahu k postavě rozebírán rovněž v této kapitole. Lisbeth Salander je bledá, s načerno obarvenými vlasy ostříhanými na ježka. Stejně barvy bývá i její líčení a oblečení.

Má také řadu tělesných modifikací v podobě piercingů a tetování, které se obvykle se subkulturami pojí. Salander by se na základě jejího vzhledu dala přiřadit ke gotické subkultuře. Pro téma práce je důležité hlavně to, jak se gotici prezentují svým zevnějškem a jaké mají životní postoje.

Pro gotický styl je více než pro jiné charakteristické to, že rozostřuje hranici mezi tím, co lze vnímat jako ženské a co mužské. Muži gotici běžně nosí make-up, nalakované nehty, obarvené nehty či sukně, což bývá typicky vnímání jako něco, co patří ke vzhledu žen, nikoliv mužů.¹⁰⁴ Lisbeth Salander, jak už bylo zmíněno se vyznačuje spíše mužskými atributy – má krátké vlasy, rozumí počítačům, jezdí na motorce atd. Stejně jako tato postava bourá představy toho, jaká má žena být to dělá i gotická subkultura.

Příslušnost k této subkultuře koresponduje i s myšlenkami Salander a jejím pohledem na společnost. „Ideologie postmoderních subkultur koresponduje s hodnotami liberálního pluralismu. Klíčové je individualistické uplatňování osobní autonomie a odpor vůči autoritě, uniformitě a k většinovým normám chování, což má za následek vymezování se vůči

¹⁰² Larsson 2011, s. 40.

¹⁰³ Tamtéž, s. 108.

¹⁰⁴ Tamtéž, s.16.

konvenčnímu životnímu stylu s jeho institucemi. Členové subkultur se stavějí kriticky vůči ‚mainstreamové společnosti‘. To se týká i gotické subkultury – jednou z jejich nejpatrnějších norem je odmítání konformismu. Proto mnoho gotiků uvádí, že nachází zalíbení ve věcech, které většinovou společnost šokují.¹⁰⁵ Tato citace objasňuje to, proč Salander prostřednictvím svého stylu zapadá do určité subkultury.

Pro goth subkulturu je také velmi důležitá individualita.¹⁰⁶ Což je rovněž něco, s čím se Salander ztotožňuje. Do společnosti nezapadá, s lidmi si až na pár výjimek příliš nerozumí, což má za následek to, že čas tráví hlavně sama a je silně zaměřená sama na sebe. Zároveň je však pro gotiky důležité se setkávat s lidmi, jež jsou této subkultury součástí a prodiskutovávat s nimi svůj pohled na svět.¹⁰⁷ Salander, jinak velká individualistka ale byla součástí právě takové goth party. Ta se jmenovala Evil Fingers a jednalo se o skupinku dívek, poslouchající tvrdý rock. „Žvanily o klucích, diskutovaly o feminismu, pentagramech, hudbě a politice a vypily velkou spoustu desítek. Dělalý tak čest svému jménu. Salanderová byla na okraji party a sotva kdy přispěla do debaty, ale braly ji takovou, jaká byla, mohla přijít i odejít, jak chtěla a celý večer mlčky vysedávat nad svým pivem.“¹⁰⁸ Tato ukázka velmi výstižně zobrazuje to, jak gotici respektují individualitu ostatních. Evil Fingers se tak zasloužily o to, že Salander měla komunitu, která ji přijímala takovou, jaká je. „Pokud existovalo nějaké místo, kde cítila určitou formu sounáležitosti, pak to bylo ve společnosti Evil Fingers, a potažmo také kluků, kteří dívčí partě tvořili okruh známých.“¹⁰⁹

S důrazem na individualitu souvisí také to, že tato subkultura přijímá všechny lidi, kteří se nějak odlišují od většinové společnosti.¹¹⁰ Týká se to mimo jiné i sexuality. Salander sama neřeší pohlaví ostatních a navazuje kontakty, jak s muži či ženami.

Otevřenost subkultury umožňuje také to, aby lidé mohli plně projevit veškeré své emoce. Ačkoliv má postava Salander s prožíváním svých pocitů spíše problémy, dokáže projevit třeba vztek, agresi. To je třeba společensky považováno spíše za mužskou emoci, ale Salander i díky tomu, že je goth, neřeší, jestli je její chování nějak vhodné či ne.

Ačkoliv může příslušnost k subkultuře napomocť k tomu, k tomu, aby se lidé, jinak nezapadající do většinové společnosti nezapadají mohli svobodně projevit a cítit se sami sebou, jsou právě touto societou ostrakizováni na základě toho, že se od ní odlišují, ať už životními

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 20.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 21.

¹⁰⁷ Shalini 2014, s. 3.

¹⁰⁸ Larsson 2011, s. 221.

¹⁰⁹ Larsson, 2011, s. 222.

¹¹⁰ Stojaspalová, cit. dílo, s. 21.

postoji nebo netypickým fyzickým vzezřením, jež pro tyto subkultury bývá typické. To se projevuje zejména v případě médií, které na základě příslušnosti k Evil Fingers začnou o Salander referovat jako o „lesbické satanistce“ (ačkoliv není lesbou ani satanistkou). Toto označení pak přejímají i další postavy, které o hlavní hrdince poprvé dozvídají prostřednictvím novin či televizních obrazovek.

Gotická subkultura tedy ve své podstatě poukazuje na to, že kategorie pohlaví a sexuality jsou více než cokoli jiného sociálním konstruktem. Na stejné téma poukazuje i Larsson ve svých knihách. Také slouží jako příklad toho, že společnost stále „soudí knihu podle obalu“. Zařadit Lisbeth Salander do goth kategorie mu tak umožnilo ještě posílit kritiku vybraných společenských jevů, jimiž se napříč *Milénium* zaobírá.

4.7. Technologie

Prostřednictvím Lisbeth Salander je upozorňováno na moc těch, kteří umí ovládat moderní technologie a to, že jde těchto schopností využít dobrým, ale pochopitelně i špatným způsobem.

Salander totiž patří mezi padesát nejlepších hackerů světa. Ti spolu fungují v uskupení zvaném Hackerská republika, kde uvedená postava vystupuje pod přezdívkou Wasp.¹¹¹ Díky svým dovednostem s počítači je i nejlepším detektivem v agentuře Milton Security. Salander zpravidla získává informace v rámci své detektivní práce – aby někoho usvědčila, což by šlo považovat za až za prospěšné, není tomu tak vždy. Ostatně, jak už bylo zmíněno v podkapitole týkající se sociálních nerovností, bez svých hackerských dovedností by se jako dívka z chudých rozměrů rozhodně nestala majitelkou kradených miliard. V tomto kontextu je v románech hackerství vnímáno pozitivně, protože slouží zejména k prospěšným účelům.

Rovněž není opomíjen ani fakt, že lidé ve virtuálním prostředí často mění své chování oproti realitě a Salander opět slouží jako příklad. V běžném životě je totiž velmi introvertní a navazování konverzací jí činí značné potíže. Kdežto na internetu se cítí mnohem příjemněji a nedělá jí zde problém komunikovat s ostatními. „Divila se, že právě ona, které tvořilo takové nesnáze o sobě mluvit s lidmi, s nimiž se setkala tváří v tvář, dokázala zcela bez potíží prozradit svá nejintimnější tajemství ve společnosti neznámých cvoků na internetu. Faktem však bylo, že pokud Lisbeth Salanderová měla nějakou rodinu a příslušnost ke skupině, byla to právě tato banda naprostých cvoků.“¹¹²

O Salander a technologiích pojednává i vedlejší dějová linie, týkající se Eriky Berger. Té po nástupu do nového zaměstnání chodí výhružné a vulgární emaily posílané z fiktivních

¹¹¹ Tamtéž, s. 305.

¹¹² Tamtéž, s. 308.

adres s nedohledatelným reálným odesílatelem. Situace slouží příklad dychotomie. Technologie mohou být nejen užitečné, ale lze je i zneužít a jejich prostřednictvím i škodit.

4.8. Veřejné instituce

Larsson v *Miléniu* podrobuje kritickému nazírání celou řadu státních, veřejných institucích a poukazuje na to, že mnohdy nejsou prospěšné svým občanům tak, jak by měly. Zároveň však vždy používá dvou příkladů dychotomie – jeden z nich je zpravidla odstrašující, druhý pak většinou ideální. Na příkladech institucí jde vidět Larssonovo často černobílé vidění světa – buď jsou věci dobré nebo zlé. Totéž platí i o postavách.

4.8.1. Náhradní rodinná péče

Porovnání „dobrého a špatného přístupu“ je nejvíce zřetelné na příkladě opatrovníků. Lisbeth Salander poručníka přidělili ve třinácti letech, poté, co opustila psychiatrickou léčebnu. Byl jím Holger Palmgren. Ke své svěřenyni se choval zdvořile a nechával jí relativní svobodu, díky čemuž mezi ním a Salander, která měla problémy s navazováním vztahů, vzniklo přátelství. Byť měla poručníka, tak v patnácti letech byla umístěna do náhradní, pěstounské rodiny, kvůli neexistenci příbuzných, kteří by se byli schopni o dívku postarat. Ze tří pěstounských rodin velmi brzy utekla. Až na naléhání svého Palmgrena ve čtvrté vydržela o něco déle.¹¹³

Pravý opak popsaného opatrovníka představuje advokát Nils Bjurman, který byl jako poručník „nastrčen“ tajnou policií po Palmgrenově infarktu. Bjurman svobody své svěřenyně značně omezoval, např. už nesměla spravovat své finance. Uvědomoval si, že má nad ní velkou moc, což v kombinaci s jeho sadistickými sklony vyústilo v to, že Salander opakovaně znásilnil.

Právě kvůli problematické minulosti se ani nemohla obrátit na žádnou instituci, protože byla považována za mentálně zaostalou. Málokdo by věřil více jí, než-li uznávanému advokátovi.

4.8.2. Policie

V *Miléniu* je policie vykreslována především jako státní složka, jež znepríjemňuje Salander život. Negativní vztah k ní má postava už od dětství, kdy policisté odmítali věnovat pozornost násilí páchaném na její matce. Další konflikty s nimi měla v sedmnácti letech, kdy ji čtyřikrát zatkli.¹¹⁴

¹¹³ Tamtéž, s. 151.

¹¹⁴ Larsson 2011, s. 151.

Negativně vykreslovaná je zde především Sekce, kterou by šlo nazvat tajnou organizací uvnitř tajné organizace – totiž uvnitř tajné policie. Její členové byli spolčeni se Zalaščenkem, jehož měli jako politického uprchlíka a bývalého tajného zvěda udržet v tajnosti. Byli to právě oni, kteří iniciovali zavření Salander do léčebny, kde byl jejím psychiatrem lékař, který s nimi spolupracoval. Stejně tak s se spolčili s Bjurmanem, který byl jako nový poručník Salander záměrně nastrčen.

Neutrálně je vnímán policejní tým vedený inspektorem Bublanskim. Ten vede vyšetřování, kdy Salander podezřívá ze dvou vražd. Má ve svém týmu policisty schopné i neschopné. Nicméně tým jako celek působí spíše neschopně, jelikož jim stopy neustále unikají.

V dobrém světle lze vnímat policistky – ženy. Konkrétně Monicu Figuerola, jež se snaží usvědčit členy Sekce ve prospěch případu Salander a Sonju Modig z týmu Bublanského, která jako první z tohoto útvaru přijde s hypotézou, že Salander není vražedkyní.

U policie je velmi viditelný konflikt, kdy zastává zájmy státu nebo dokonce jen úzké skupiny osob a kdy zastává zájmy obyvatel. Z knih se jeví jako správný samozřejmě druhý případ. Kritice je podrobováno to, že policie zpravidla jen přijímá rozkazy shora a hájí určité společenské zájmy nebo zákony místo třeba obětí trestných činů.

4.8.3. Soudy

Při soudním procesu s Lisbeth Salander stojí na straně žalobce státní zástupce Ekström. Z podstaty své pozice chce Salander usvědčit. Nicméně je zmanipulován členy Sekce, aniž by si to uvědomoval. Své názory zakládá na jednostranných důkazech, které mu členové Sekce dodali. V řízení tak spíše než zájmy státu, zastupuje zájmy uvedené organizace. Tento přístup poukazuje na korupci v nejvyšších státních kruzích a to, že peníze jsou, ač by neměly, důležitější než lidská práva, v jejichž prospěch by měl soud jednat.

Naproti tomu soudce Iversen představuje skutečně nestranného vykonavatele moci, jimž má ostatně i být. Jako pozitivní postavu ho lze vnímat zejména protože zbaví Salander právní nezpůsobilosti. Iversen slouží jako správný příklad toho, jaký by měl soudce být – nezávislý, objektivní a mělo by mu záležet na tom, aby se všem občanům dostalo jejich práv, jak je stanoveno v zákoně.

Soudní řízení má však v posledním díle mnohem větší přesah, nežli „jen“ ospravedlnit Lisbeth Salander a umožnit jí svobodný život.

Švédsko, jež autor popisuje je totiž sociálním státem, které i když se může jevit jako liberální, vyspělá země, která je mnohdy předkládána jako jakási ideál. Pochopitelně však má,

stejně jako každá země své potíže. Larsson reaguje na stoupající kriminalitu, problémy s integrací imigrantů, rozpadající se průmysl.¹¹⁵

Jenže autor se s problémy, postihující jeho problémy nehodlá tak snadno smířit. „Osvobození neprávem obžalované Salanderové nestačí. Ani odsouzení misogyních vládních činitelů, kteří použili sociální stát k tomu, aby ji falešně obvinili. Známkou, že se kniha chýlí ke konci, je až uvedení investigativního seriálu [...], který slibuje odhalit tyto činitele a instituce, kterými manipulovali.“¹¹⁶

S tím, že vyřešení zločinů nestačí, ale je třeba potrestat to, co ho způsobilo, totiž nefunkční státní instituce, pracuje i název třetího dílu v originále, který v doslovném překladu ze švédštiny znamená *Vzdušný zámek, který vyletěl do povětří*.¹¹⁷ „Pro Larssona příběh nekončí, dokud stát nevyletí do povětří – alespoň v mysli čtenáře.“¹¹⁸

4.8.4. Média

Larsson se jakožto novinář z povolání ve své knižní sérii věnoval i médiím. Ostatně, hlavní mužská postava Mikael Blomkvist má autobiografické rysy a časopis *Milénium* inspirovalo *Expo*, které Larsson založil a vedl.

Právě Blomkvist a jeho *Milénium* představují novinářský ideál, kdy média plní funkci dozorce nad státním i soukromým sektorem a upozorňují na všemožné „nekalosti“. V tomto duchu přistupuje ke kauzám, jež se v průběhu trilogie vyskytují a zrovna tak řeší i případ Lisbeth Salander.

Naopak vyloženě negativně jsou popisována veškerá ostatní média. Zejména to jde vidět v okamžicích, když Lisbeth Salander obvinění policie z vraždy. Média se snaží o co největší senzaci, dokonce i získají a zveřejní její lékařskou zprávu¹¹⁹ a samovolně vymýšlejí psychiatrickou diagnózu. Salander se „díky souhrnnému efektu veškerých pisatelských počinů se Lisbeth stala osobou proslulou po celém Švédsku. Její život byl podrobně zmapován, rozebrán a zveřejněn do nejmenších podrobností, od výbuchů na základní škole až po psychiatrickou léčebnu Svatého Štěpána v Uppsale, kde strávila více než dva roky.“¹²⁰

Spekulace o psychickém stavu Salander byly stejně jako jiné její „zvláštnosti“ rozebírány v tisku. Což ovlivňovalo i názor policejních vyšetřovatelů a dalších postav, kteří se Salander přišli do styku. Poté, když se s hlavní hrdinkou setkali nebo slyšeli, jaká je mimo

¹¹⁵ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 38.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 39.

¹¹⁷ Burnstein a kol., cit. dílo, s. 38.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 38.

¹¹⁹ Larsson 2015a, s. 378.

¹²⁰ Larsson 2015a, s. 382.

lékařské zprávy, byli překvapeni, že jde o velmi inteligentního člověka, mající zálibu v řešení složitých matematických příkladů.¹²¹

Případu Salander jasně ukazuje, jak média nemají zábrany a že mají moc ovlivnit veřejné mínění a značně ovlivnit či poškodit něčí život.

Na uvedených příkladech bylo uvedeno, jakým způsobem Larsson využívá osudy jedné postavy, aby ukázal na problémy celé společnosti.

¹²¹ Tamtéž, s. 352.

5. Závěr

Cílem bakalářské téma byla analýza trilogie *Milénium*, skládající se z titulů: *Muži, kteří nenávidí ženy*, *Dívka, která si hrála s ohněm* a *Dívka, která kopla do vosího hnízda* se zaměřením se na postavu hlavní hrdinky, hackerky a detektivní vyšetřovatelky Lisbeth Salander.

Autorem románů byl Stieg Larsson, švédský investigativní novinář, zaměřující se na problematiku pravicového extremismu, násilí na ženách a sociálního státu. Právě tyto témata a názory na něj jsou v dílech silně přítomny a ovlivňují jednání jednotlivých postav i celkový pohled na fikční svět.

Ačkoliv se děj odehrává ve Švédsku a poukazuje na specifické problémy této konstituční monarchie, podává je způsobem, s kterým se mohou ztotožnit i čtenáři z jiných zemí. Což je jedna z příčin, proč se *Milénium* stalo světovým bestsellerem s desítkami milionů prodaných výtisků.

Úspěchy trilogie jsem se pokusila zodpovědět v kapitole s názvem *Severská detektivka*. Zde vymezuji tento pojem, žánry, z nich se severská detektivka skládá, typické znaky a na konkrétních případech ukazuje jejich praktické použití v těchto románech.

Tato kapitola potvrdila mou hypotézu, že ačkoliv Larssonovy romány obsahují prvky detektivky, krimi či thrilleru, nejvíce se ale přibližují románu sociálnímu. Ukázalo se, že čtenářská atraktivita severské detektivky spočívá právě v kombinování zmíněných žánrů a faktorech jako prostředí, jazyk a hrdinové. Zvláště postavy jsou pro *Milénium* zásadní, speciálně pak hlavní hrdinka Salander, která je naprosto specifická, ať už jde o její vzhled, chování či hodnoty.

O hrdinech pojednávám v kapitole *Detektivové trilogie Milénium*, kde představuji dvě hlavní postavy, jež jsou detektivními vyšetřovateli – Mikaela Blomkvista a Lisbeth Salander. Komparace postav ukázala, že každý z vyšetřovatelů vyniká v určité oblasti, v které naopak není příliš schopný druhý z dvojice a tato dychotomie je důvodem, proč spolu výborně fungují jako vyšetřovací tým.

V další kapitole jsem se zabývala postavami, ať už z fiktivního nebo reálného světa, které inspirovaly Stiega Larssona k napsání postavy Lisbeth Salander. Hlavní hrdinka trilogie vznikla z autorovy myšlenky, jakou by byla jedna z nejznámějších postav švédské literatury, Pipi Dlouhá Punčocha v dospělosti. Dále se pak autor inspiroval postavami komiksovými, historickými, rodinnými příslušníky či kolegy v práci. Zásadní životní událostí, která sloužila

jako motivace a volba ústředního tématu byla vzpomínka na událost, kdy byl Larsson v mládí svědkem znásilnění dívky Lisbeth (odsud i křestní jméno hlavní hrdinky).

V jádru práce zkoumám na praktických příkladech, jakým způsobem lze využít literární postavu za účelem vyobrazení specifických společenských jevů. Nejdůležitějším se ukazuje být násilí, konkrétně násilí na ženách, jež je leitmotivem celé trilogie.

Za další důležité téma by se dala považovat kritika veřejných institucí. I když v průběhu trilogie Larsson od tématu násilí postupně přechází k veřejným orgánům, stále zůstává leitmotivem. Což je ostatně potvrzeno zprostřednictvím Blomkvista po soudním řízení se Salander v *DKKDVH*. Říká, že i když byli usvědčeni členové tajné policejní organizace a jejich nezákonné chování, v procesu primárně šlo „o obyčejné násilí spáchané na ženách a o muže, kteří ho umožňují.“¹²²

Larsson na Salander ale i ukazuje celou řadu dalších společenských problémů, jako sociální nerovnosti, přístup k lidem s „jinou“ sexualitou či k těm, spadajícím do určité subkultury. Značná část jádra práce se zabývá autorovou kritikou většiny státních složek, jakými jsou policie, soudy, náhradní rodinná péče aj.

Hlavním závěrem, k němuž jsem v práci došla, je, že literární postava může mít v textu řadu funkcí. Lze k ní přistupovat nejen jako k hybateli děje, ale také ji využít jako zajímavý způsob poukázání na závažná témata a vyvolat o nich veřejnou diskuzi, což se Stiegu Larssonovi nepochybně povedlo. Nadto i díky postavě Lisbeth Salander zvýšil zájem čtenářské veřejnosti o skandinávskou literaturu, speciálně pak o severskou detektivku.

¹²² Larsson 2015b, s. 630.

6. Bibliografie

6.1. Primární literatura

Larsson, Stieg. *Muži, kteří nenávidí ženy*. Brno: Host, 2011.

Larsson, Stieg. *Dívka, která si hrála s ohněm*. Brno: Host, 2015a.

Larsson, Stieg. *Dívka, která kopla do vosího hnízda*. Brno: Host, 2015b.

6.2. Sekundární literatura

6.2.1. Odborná literatura

Burnstein, Dan, Keijzer de Arne, Holmberg John-Henri. *Tajemství dívky s dračím tetováním: záhady kolem Stiega Larssona a nejnapínavějších thrillerů naší doby*. Přel. Lenka Kapsová. Brno: Host, 2012.

Loe, Meika. „Pippi and Lisbeth: Fictional Characters across Generations“ In *Men Who Hate Women and Women Who Kick Their Asses: Stieg Larsson's Millennium Trilogy in Feminist Perspective*, Vanderbilt University Press, 2012, s. 170–177.
Dostupné z: <<https://books.google.cz/books/>>

Mocná, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Český Těšín: Paseka, 2004.

Škvorecký, Josef. *Nápady čtenáře detektivek*. Praha: Asociace detektivní a dobrodružné literatury, 1990.

6.2.2. Kvalifikační práce

Danielková, Pavla. *Severská detektivka: Mezi kriminálním románem, společenskou kritikou a thrillerem*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta. Praha, 2017.

Hofmanová, Petra. *Trilogie Milénium v žánrových proměnách*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Katolická teologická fakulta. Praha, 2016.

Jarošová, Anna. *Způsob zobrazování ženských a mužských hrdinů v díle Stiega Larssona*. Diplomová práce. Univerzity Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Olomouc, 2017.

Paidarová, Lenka. *Stigmatizace jedinců s Aspergerovým syndromem*. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Plzeň, 2016.

Riedlinger, Elise. „Somebody'd get a fat lip if they ever called me Pippi Longstocking“: *Gender, Sex and Red Hair in Stieg Larsson's The Girl with the Dragon Tattoo*. Diplomová práce. Lund University. Humanities and Theology. Lund, 2011.

Stojaspalová, Kateřina. *Goth scéna z aspektu gender*. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita v Brně. Katedra sociologie. Brno, 2007.

6.2.3. Internetové zdroje

Baski, Kurdo. „How a brutal rape and a lifelong burden of guilt fuelled *Girl with the Dragon Tattoo* writer Stieg Larsson“. *Mail Online* [online]. [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <<http://www.dailymail.co.uk/>>

Fagge, Nick. „Revealed, the real-life *Girl with the Dragon Tattoo*: Stieg Larsson's kickboxing, anorexic teenage niece with drug addict boyfriend was inspiration for Lisbeth Salander.“ *Mail Online* [online]. 15.4.2015 [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <<http://www.dailymail.co.uk/>>

Grycová, Lenka. „Aspergerův syndrom“. *Pharma News*. [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <<http://www.pharmanews.cz/>>

Housepsych, 2020. [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <<https://cs.housepsych.com/>>

Kadlecová, Kateřina. „Populární severská literatura? Především závěje dobrých detektivek.“ *Reflex* [online]. [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <<http://www.reflex.cz/>>

Kubová, Veronika. „Investigativní žurnalistika.“ *Mediator 1*. [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <<http://mediator1.upmedia.cz/>>

Len-med, 2020. [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <<https://cze.len-med.com/>>

Neuroleadership, 2020. [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <<https://www.neuroleadership.cz/>>

Ryan, Pat. „Pippi Longstocking, With Dragon Tattoo.“ *The New York Times* [online]. [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <<http://www.nytimes.com/>>

Schimera, Rudolf. „Je thriller žánr?“ *Fantom* [online]. [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <<http://old.fantomfilm.cz/>>

Shalini S., Aishwarya J. Nair. „Gothic Identity in the Novel "The Girl With the Dragon Tattoo" Through the Character Lisbeth Salander“. *International Journal of English Literature, Literature and Translation Studies*. [online]. [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <<http://www.ijelr.in/>>

Stehlíková, Karolína, Křišťůfková, Kateřina: „Stopy vedou na Sever“. *Iliteratura* [online]. [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/>>

Stehlíková, Karolína. „Místo činu: Skandinávie: Podezřelí a viníci světového úspěchu severské detektivky.“ *HOST: měsíčník pro literaturu a čtenáře* [online]. 2011. Dostupné z: <<http://casopishost.cz/>>

Tenreyro, Tatiana. „These Are The Real Women Who Reportedly Inspired Lisbeth Salander.“ *Bustle* [online]. [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <<http://www.bustle.com/>>

7. Seznam používaných zkratek

MKNŽ – *Muži, kteří nenávidí ženy*. První díl trilogie *Milénium*.

LARSSON, Stieg. *Muži, kteří nenávidí ženy*. Třetí vydání. Brno: Host, 2011.

DSHSO – *Dívka, která si hrála s ohněm*. Druhý díl trilogie *Milénium*.

LARSSON, Stieg. *Dívka, která si hrála s ohněm*. Čtvrté vydání. Brno: Host, 2015.

DKKDVH – *Dívka, která koplá do vosího hnízda*. Třetí díl trilogie *Milénium*.

LARSSON, Stieg. *Dívka, která koplá do vosího hnízda*. Čtvrté vydání. Brno: Host, 2015.

Praktická část bakalářské práce

Povídka Začarovaný kocour

Začarovaný kocour

„Volaný účastník je momentálně nedostupný,“ hlásil mechanický ženský hlas z reproduktoru mobilu. Ne, že bych si to nemyslela. Nebo vlastně myslela, proč bych mu jinak volala, že jo.

Ručička na hodinách popoběhla k trojce. Neměla jsem čas čekat, až milostpán zvedne telefon. Povzdechla jsem si a z vázy vytáhla kytici černých růží, které jsem uvázala v práci. Přes rameno jsem přehodila svou oblíbenou kabelku a políbila na čumáček svého kocourka.

Mé kroky zamířili na zastávku. Minula jsem staré Volvo, kterým byl původně plán jet. Za třicet minut následovala zastávka před domovem seniorů. Před vrátnicí stál muž oděný do plátěných kalhot, do nichž si zastrčil košili s krátkým rukávem.

„Ahoj tati! Proč čekáš tady?“

„Jdeš pozdě, Romy.“ konstatoval suše, bez reakce na pozdrav a otázku.

„Já vím, promiň. To ty autobusy.“ I když kdo ví, jestli by ta herka před domem vůbec nastartovala.

„Koukám, že nevidím Svartyho. Kde je?“

Pokrčila jsem rameny. „Nezvedal mi telefon. Před pár dny odjel domů k mámě a od té doby jsem o něm neslyšela.“

„Stalo se mezi váma něco?“ Kdybys jen věděl, co se děje. Už tolikrát jsem mu chtěla o tom všem říct. Jenže mi scházela odvaha. Táta Svartura miloval.

„Jenom jsme se pohádali,“ mávnula jsem rukou, „co nevidět bude zpátky.“ Ostatně, zatím to tak bylo vždycky.

Otec se zamračil. Žil v naivní představě, mnou obvykle přiživovanu, že vztah mě a Svartura je naprosto idylický. Ale teď zjistil, že po zdánlivě jasném nebi plují tmavé mraky. Snad nebude dál vyzvídat. Byl taktní a rychle odvedl téma hovoru jinam.

„Vidím, že máš jako obvykle černé růže. Měla bys nosit takové, které by se líbily jí. Víš, že milovala pestrost.“ Nechápu, proč má neustálou potřebu upozorňovat na mou oblibu černé barvy.

„Tati, nechci o tom diskutovat. Já mám tyhle květiny ráda. Hlavně, že za ní přijdeme. Svartur na to kašle.“

„Jsem z toho zklamaný. Tohle není Svartymu podobné. Velmi mu na ní záleželo a staral se o ní. Udělal pro ni víc než ty, já, doktoři i ta podivná bylinkářka dohromady.“

„Víš, on Svartur není takový, jaký se ti zdá být. A tohle to jen dokazuje.“

Konec města jsme měli na dosah a před námi se vynořil lesík, jehož součástí byl hřbitov. Matka odmítala místo na klasickém hřbitově. Vždy se chtěla vrátit do domu, v němž prožila značnou část života a který milovala. Žila v něm celá naše rodina, od dob mého narození a rodiče ještě dýl. Dům byl sice menší, ale pro tři lidi dostačující. Měl však obrovskou zahradu s množstvím ovocných keřů, stromů, zeleniny, bylin a okrasných květin. Matka, vystudovaná zahradní architektka, si tím splnila sen. Naše zahrada představovala spíše živoucí, trojrozměrné portfolio a hrdě jí provázela své klienty. V zeleni jsem vyrůstala, zvyklá o ni pečovat. Nebylo tudíž žádným překvapením, že jsem se vydala v matčiných stopách. Po základce mé studijní kroky směřovaly na střední zahradnickou školu, obor florista.

Když ovšem onemocněla a musela skoro denně chodit k lékaři, neměla sílu se zahradě tolik věnovat. Otec chodil do práce a já do školy. Jak chátrala matka, chátrala i zahrada. Proto otec dospěl k rozhodnutí, že nejlepší bude dům prodat. Matka nesouhlasila. Poměrně rychle nemovitost našla kupce a celá rodina odešla do města. Přesun usnadnilo to, že ačkoliv jsme žili na vesnici, tak kromě kocourka naši domácnost neobývalo další zvíře. Matka ale po přestěhování těžce nesla život v bytě bez přírody a své zahrady. Její stav se vlivem této změny zhoršoval. V té době začala být vědoma vlastní smrtelnosti a otevřeně o ní mluvila. I o tom, jak a kde si přála být pohřbena. Vzadu v sadu zahrady našeho bývalého domu. Otec nechtěl tyto „morbidní kecy“ jak je nazýval, poslouchat, jelikož nehodlal připustit variantu, že by se jeho žena nevyléčila. Jenže i já jsem věděla, že přání nejde vyplnit. Noví majitelé domu by těžko chtěli mít na pozemku mrtvolu dřívější majitelky. Otec tedy přišel s variantou lesního hřbitova – připadala mu jako ideální kompromis mezi touhou matky být uložena v lůnu přírody a „normálnějším“ způsobem ukládáním zemřelých na hřbitově. A já, ačkoliv bych ráda přání své matky splnila, tak jsem na tuto variantu, ač nerada, také přistoupila.

Areál obklopoval tři metry vysoký, masivní kovový plot. Za hlavní branou vedla dlouhá cesta, s obrovským dřevěným křížem na konci. Z hlavní cesty vedly užší pěšinky k jednotlivým hrobům. Matčin byl na deváté cestičce zleva. Když jsme k němu přicházeli, už od odbočky jsem zaregistrovala jeho.

„Svarty! Tak ty jsi přeci jen přišel!“ pevně objal mého přítele, „Kluku jedna zlatá, jsem tak rád, že tě vidím!“ Zpoza otcova ramene na mě vrhly zelené oči nenávislný pohled.

„To víte, že ano. Přece bych nezapomněl na smutné výročí této báječné ženy.“ Nasadil falešný úsměv a pohlédl na jméno vytesané na kameni.

„Ty tři roky hrozně utekly. Kolikrát mi připadá, jako by to bylo včera. A kolikrát, jak kdyby to byla celá věčnost.“ Otec zapálil svíčku, v očích slzy. Svartur ho vzal kolem ramen a dále s ním

rozmlouval. Mě naprosto ignoroval. Položila jsem na náhrobek svou kytici, snaživě předstírala, že ani neexistuju, což mi v dané situaci přišlo jako nejlepší řešení.

Otec bral Svartura jako syna, kterého nikdy neměl. Oba rodiče měli úspěšnou kariéru a jakmile jim už bylo dost přes třicet, tak zjistili, že by bylo fajn mít dítě. Respektive syna. Matka chtěla někoho vhodného na práci okolo domu a zahrady, manžel souhlasil. Byli natolik přesvědčení o pohlaví toho malého stvoření, které matce rostlo uvnitř dělohy, že ho ani nechtěli prozradit. Jaký pak byl šok, když došlo na porod a já měla stejný pohlavní orgán, jako z kterého jsem vylezla. I když jsem otce měla velmi ráda, on byl vůči mně spíše chladný. Naše konverzace vždy vypadaly dost podobně jako ta dnešní cestou sem.

Zřejmě proto tak nekriticky zbožňoval Svartura, který navíc vypadal spíš jako můj sourozenec než partner. Naším výrazným pojítkem byla zrzavá barva. U mě na vlasech a u něj na plnovousu. Vlasy měl špinavě blond, stejně jako otec, dokud mu nezbělaly. Zrzavou jsem podědila po matce. Svartur tak tedy byl ultimátní vizuální kombinací mých rodičů.

Dohromady jsme se dali tři roky předtím, než matka zemřela. Do květinářství, kde pracuji, šel tenkrát koupit květinu k narozeninám pro svou matku. Okamžitě mě zaujaly jeho vousy, které už na pohled vypadaly nesmírně jemně a hebce. S rande, které mi navrhl poté, co pugét zaplatil jsem souhlasila hlavně proto, abych teorii o porostu na bradě ověřila.

Svartur působil jako milý kluk. Navíc uměl báječně vařit, pracoval v kuchyni nejlepšího hotelu ve městě. Nebyl na tom tedy ani finančně kdovíjak špatně. Zanedlouho jsem ho představila rodičům, byli nadšení. S otcem si hned padli do noty a zhlédli spolu každý televizní zápas v hokeji. Už tehdy jsem zaznamela, že Svartur vypije více pív, než by bylo záhodno. Často mu otec nalil i něco tvrdšího. Jenže, jak na tom matka začínala být zdravotně v čím dál horší situaci, bylo nutné jí věnovat více péče a času. Svartur ke své nelibosti putoval na druhou kolej. Navenek se ale tvářil chápavě a rezolutně prohlásil, že cítí povinnost pomoci mé rodině, která ho přijala jako vlastního. Začal k nám domů chodit čím dál častěji. S matkou dlouho rozebíral všemožné ovoce, zeleninu a jejich zpracování, vodil ji na procházky. Taky vyvařoval, takže odpadly starosti ohledně přípravy jídla, což bývalo doma častým zdrojem neshod. Celkově jeho přítomnost rodině ulehčovala život. Díky tomu se u rodičů začal těšit ještě větší oblibě. Předtím ho sice také měli rádi, ale tímto jejich vztah dostal hloubku. Zvláště otec byl nadšený. Zakrátko mu navrhl, jestli by u nás Svartur nechtěl bydlet a s péčí o matku nadále pomáhat. Ten nadšeně souhlasil. Od té doby žil u nás v bytě. Jenže postupem času se z pečujícího mladého muže s dobrým platem začal stávat jeho přesný opak.

„Děti, myslím, že je nejvyšší čas jít,“ vytrhl mě z letargie otcův hlas: „Svarty, říkal jsi, že tu máš auto, mohl bys nás odvézt? Myslím, že pro dnešek mi jedna procházka stačila.“

„Není prob...“ začal Svartur nahazovat znovu svůj falešný úsměv, když jsem ho přerušila.

„Autem?“

„No přece tím našim muzejním exponátem, lásko,“ poprvé ten den na mě zareagoval a řekl to tím tónem, abych vypadala jako absolutní idiot: „Tak pojď, odvezeme tatku a pak pojedeme k nám domů.“ Podobně jako v předešlé větě kladl důraz na přivlastňovací zájmeno. Než jsem stačila cokoli říct, položil mi ruku kolem pasu a přidal do kroku.

„Cejtím z tebe chlast.“ neodpustila jsem si v jeho blízkosti.

„Uznávám, měl jsem pivo k obědu. To nic není.“

„Měl jsi víc než pivo, zase tak blbá nejsem. To chceš jako řídit s alkoholem v krvi? Chceš nás zabít?“

„Ale dceruško, nebuď hysterka. Svarty nás vezl už mockrát a sama víš, jak je skvělý řidič. A jestli měl pivko? A co, já tak za svých mladých let jel autem tolikrát...co já toho vypil na různých návštěvách a vždycky jsem dojel!“ obhajoval ho otec.

Mohla jsem dál protestovat, ale z reakce mi bylo jasné, že můj názor nemá jakoukoliv cenu.

Otce vystoupil před domovem důchodců. Rozhodně nebyl natolik starý, aby musel žít v této instituci, ale učinil tak ze svého rozhodnutí. Když matka zemřela, byl konfrontován s tím, co se celou dobu snažil usilovně potlačovat a celý jeho život pozbyl smysl. Ještě pár měsíců poté chodil do práce, ale pak přestal. Dle svých slov nebyl schopen soustředění a nedávalo mu smysl se dál o něco v životě snažit. Jeho primární cíle představovalo vyléčení, což se bohužel nestalo. Odešel do předčasného důchodu. Dovolit si to mohl, našetřeno měl a z matčiny závěti mu taky leccos kápl. Stejně tak se ale odstěhoval z bytu, kde s námi žil. Prý mu ho všechno jeho milou připomínalo. Byt přepsal na mě a dobrovolně změnil bydliště na domov pro seniory. Pokládala jsem to za rozumnou volbu, protože o otce bude alespoň dobře postaráno a bude v kolektivu, kde jsou často lidé, jimž životní druh také zesnul, a bude mít s kým sdílet své pocity.

Já a Svartur jsme tedy pokračovali domů. Využila jsem toho, že už se dál nepřetvařoval, pomyslnou masku měl v mé přítomnosti sundanou.

„Co to mělo dneska zase bejt? Proč děláš, že jsem vzduch pokaždý, když je s náma táta?“

Jen pokrčil rameny: „Se s ním vidím sem tam, s tebou jsem furt.“

„Furt? A co ty poslední dny?!“ prostrčila jsem hlavu mezi sedadlo řidiče a spolujezdce.

„Jsem potřeboval voraz. Sama víš, že vobčas je to v dlouhodobém vztahu dost ponorka.“

„Pro tebe asi jo. Když pořád sedíš doma na prdeli, čumíš do bedny a chlastáš jednu flašku za druhou za mý prachy, který musím poctivě vydržít, tak je jasný, že už máš ponorku,“ začínala se ve mně vařit krev.

„Hele, nezačínej zase. Dobře víš, že nečumím na televizi, ale do nořasu a hledám práci. A nemluv na mě, když řídím.“ snažil se mě utnout.

„Kdybys byl střízlivej, tak zvládneš vést konverzaci a řídit zároveň.“ rýpla jsem ho něj.

„Drž už hubu, do prdele! Ří-dím!“ na tváři mi přistála facka.

„Tos přehnal! Zastav, vystupuju! Nepojedu s ožralým magorem jako jsi ty v autě! Ještě mě zabiješ!“

„Nikam nejdeš, vystoupíš si, až dojedem domů,“ prudce vybral zatačku tak, že mě zamáčkla na zadní sedadlo. Mířil na křižovatku, když už bliklo na oranžovou a chtěl ji projet, než zasvítí červená.

„Zpomal!“ Prudce dupnul na brzdu. V okamžiku, kdy auto zastavilo, jsem odepla pás a vyběhla z něj ven.

„Počkej!“ stáhl okýnko a křikl na mě.

Měla jsem sto chutí mu ukázat prostředníček, ale nakonec se Svarturovi žádné reakce nedostalo. Už tak bude doma nepochybně hustá atmosféra, nepotřebovala jsem ji zhoršovat. Úplně jsem slyšela hlas Rose: „Nechápu, jak to jeho chování můžeš pořád trpět. Prostě mu sbal věci a vyhoď ho. Nic mu nedlužíš. Je to grázl, co je věčně namol a akorát tě mlátí. Fuck him.“ V hloubi duše jsem věděla, že má pravdu. Nechácala, proč od něj neodejdu, když to bylo tak špatné. Jenže právě proto, že to bylo tak špatné, jsem nemohla. Manipuloval mnou, já to věděla, on věděl, že to vím, ale spoléhal se na to, že mou slabost pro něj. A hlavně, že má pro něj slabost můj otec. Moc dobře si byl vědom toho, že i když s ním nemám ten nejsrdčejší vztah, tak je jediná rodina, která mi zbyla a nechci o něj přijít. Kdybych dala košem Svarturovi, těžko by to nesl. Někde v hloubi duše, i když jsem se to snažila sama sobě popřít, vím, že s ním zůstávám ze strachu, že o otce přijdu. Kéž by se Svarturovi něco stalo. Nemusela bych nikomu nic vysvětlovat. Zmizel by nadobro z mého života a já měla klid. Žila bych si dál ve svém bytě jen já a kocour. Kdyby uměl mluvit, určitě bych si s ním rozuměla líp než s ním. Rozhodně by bolelo míň dostat občas jeho tlapkou než pěstí mého přítele. Možná by se časem nastěhovala i Rose. Přece jen u nás kdysi prakticky bydlela. Při myšlence na ní mě zahřálo u srdce a na tvář přiletěl úsměv. Pocítila jsem hroznou touhu jí zavolat. I když vím, co přesně mi řekne, vždy mě uklidnilo jen slyšet její hlas. Věděla jsem, že jí musím brknout dříve, než dojdu domů, což už ostatně bylo jen kousek. Svartur ji totiž nenáviděl a děsně na ní žárlil. Už jsem

lovila mobil z kočičí kabelky, když jsem slyšela houkat trojici policie-hasiči-sanitka, jak jedou směrem do naší ulice. Rose bude muset počkat. I když mě houkačky obvykle nechávaly chladnou, protože tudy jezdily do centru, tentokrát jsem se dala do běhu.

„Slečno, tudy můžete,“ řekl mi policista, když jsem došla k pásce, táhnoucí se přes cestu z jedné ulice na druhou.

„Ale já tady bydlím,“ ukázala jsem občanku jako důkaz.

„V tom případě vás pustím, ale opatrně,“ pokývl hlavou.

„Co se tady stalo?“ otázala jsem se.

„Jeden chlap se tady řítíl jak neřízená střela. No a jeden z rezidentů vyjížděl z parkovacího místa, on strhl řízení a vrazil do stromu. Ale tohle vám říkám, slečno, jen proto, že tady bydlíte. Ale víte, co je divný? Jel tak rychle, a přitom měl tak starý auto.“

Zbystřila jsem při slově o starém autě: „Počkejte, co za auto to bylo?“

„Nějaký letitý Volvo. Je dost na maděru, tak nevím jakej typ,“ kůže mi totálně bledla.

„Slečno, jste v pořádku?“

„To-to auto,“ koktala jsem, „jel v něm můj přítel.“ Policista nadzvedl pásku a vedl mě dál. U stromu skoro pod našimi okny jsem viděla svůj vůz, respektive to, co z něj zbylo. Vyjeveně jsem na něj koukala ale policista mě vzal kolem ramen a dovedl k sanitce.

„Znáte toho muže?“ podal mi Svarturovu občanku. Kývnutí na souhlas. Periferním viděním jsem zahlédla, že ze sanitky vyvázejí na kolečkové lehátko, na němž bylo vidět jen siluetu člověka zabalenou do igelitu.

„Bohužel,“ hlesl policista, když zachytil můj pohled. Slzy na sebe nenechaly dlouho čekat. Muž zákona pohotově poskytl kapesník.

„Dovolte mi ještě otázku, pak vás nechám jít,“ promluvil ke mně znovu policista, „tahle kočka se tady už od začátku ochomejtá. Nevíte, čí je?“

„Taky moje.“ vzala jsem černou kuličku do náruče. Její dlouhý, hustý kožíšek začal moknout pod vodopádem proudící z mých očí. „Asi jsem zapoměla zavřít okno a tady Seitan se rád toulá.“ znělo přes vzlyky.

„Výborně, ale stejně budu potřebovat, abyste přišla k nám na stanici kvůli dalšímu vyšetřování nehody.“

Byt působil nezvykle prázdně. Všichni tři lidé, s nimiž jsem tady žila, byli v rozmezí tří let pryč. Můj přítel zemřel na den přesně, jako moje máma. Šestáho šestý. Šla mi z toho hlava kolem. Hlavou mi proběhl rychlý sled událostí uplynulých šesti let strávených po boku

Svartura. Obsahovaly tolik bolesti, krve, modřin, nadávek, obav udělat či říct cokoliv. Ale i přetvářky, milého chování k rodičům a zpočátku vztahu i ke mně. Život změnilo pár vteřin. Těžko věřit, že už je po všem. Přišlo to tak rychle. Můj pohled směřoval na strop asi do tří ráno a myšlenky přeskakovaly přes sebe. Měla jsem uvnitř sebe neskutečný zmatek a nedovedla si představit, jak po tomto budu žít dál.

Probudilo mě šimráním na obličeji. Zamrkala jsem a viděla černý chuchvalec. „No jo, Seity, já ti zapoměla dát krmení, co? Musíš už mít určitě hlad, že?“ vyhrabala jsem se zpod peřiny a šla mu naplnit misku.

Zrovna mi volal otec a brečel tak, že mu skoro nebylo rozumět. Co jsem ale přes vzlyky pochytala, tak už stačil mluvit se Svarturovou matkou. Otce pověřila, ať vyřídí, že mám sbalit všechny Svarturovi věci, že pro ně tchyně přijede.

Tak jsem učinila ihned po skončení hovoru, abych měla tuto nepříjemnou záležitost co nejdřív z krku. Do tašek putovaly hromady pro něj typických károvaných košilí. Snad z každou se mi pojila nějaká vzpomínka a koutky očí mi začaly znovu vlhnout. Už jsem chápala, proč se otec z bytu rozhodl odejít. Dokud nebyla poslední košile nacpaná do batohu, byl všude. Přemýšlela jsem, jestli sbalit další předměty, které mi ho připomínaly. Dokud se jich nezbavím, Svartur tady stále bude přítomný. Z kumbálu jsem vzala pytel na odpadky, prošla s ním celý byt a hodila do něj všechno, na první pohled evokujícího mého už expřítele. Až potom, co pytel skončil v popelnici jsem měla pocit, že mohu volně dýchat.

Byla sobota. Nemusela jsem nikam, jen jsem se zavrtala do postele a rozhodla jsem se, už poněkolikáté číst moje nejoblíbenější knížky – trilogii *Milénium* od Stiega Larssona. Jejich hlavní hrdinka, Lisbeth Salander měla můj bezmezný obdiv. Stejně jako já se totiž potýkala s násilím. Ani jedna z nás ho nenahlásila. Jenže Lisbeth vzala spravedlnost do svých rukou a pachatelům jejich činy oplatila. Kdežto já jen fňukala, jaká jsem chudinka, která žije s alkoholikem, propíjejícím mou výplatu a místo vděčnosti se mi dostává leda pěstí a kopanců.

Tchyně zazvonila na zvonek ve tři odpoledne. Byla to nepříjemná a do jisté míry trapná situace. Když jsem jí na úvod popřála upřímnou soustrast, podívala se na mě nevraživě, jak kdyby si myslela, že si z ní dělám srandu. Zeptala jsem se jí, jestli už nějak uvažovala o pohřbu, a že mohu přes květinářství, kde pracuji zařídit smuteční květinovou výzdobu. K mému překvapení odmítla.

„Budu k tobě upřímná. Přeji si, aby na pohřbu byla jen nejbližší rodina. A to ty nejsi.“ šokovaně jsem na ni pohlédla.

„Žila jsem s vaším synem šest let. Bydlel v mém bytě, od doby, co přišel kvůli svým alkoholovým excesům o práci, ho živím. Jako osoba, žijící ve společné domácnosti mám i právo dědit jeho majetek. Kdyby teda ovšem nějaký měl. A vy mi ani nedovolíte přijít na pohřeb?!“

„To je sice všechno pěkné, ale nebyli jste manželé. Váš vztah byl hotová italská domácnost, samé hádky a útky syna ke mně,“ pokoušela vytasit nějaký argument.

„Hádali jsme se, protože váš syn byl alkoholik. Napitý byl agresivní, žárlivý a mlátil mě. Nevím, co vám o mně napovídal, ale takový andílek, za kterýho ho všichni mají, nebyl ani omylem.“ Tchyně zaraženě koukala.

„Můj syn tedy takový rozhodně nebyl. A o zesnulých se má mluvit jen slušně a s úctou. Ještě bys tyhle bludy šířila na obřadu! Jak by pak vypadala čest mojí rodiny?!“

Moudřejší ustoupí. Rozhodla jsem se tedy zachovat podle tohoto přísloví. Tchyni jsem odpověděla, že mě to tedy velmi mrzí, ale budu tedy respektovat její přání. Působila překvapeně. Zároveň jsem ji požádala, jestli, když už tam nechce mě, může pozvat mého otce, byť nejsou pokrevně spojeni. Chvíli váhala, nakonec souhlasila. Posléze jsem všechny zavazadla vynesla na chodbu a zavřela za sebou dveře. Ať si ta bába nevděčná nemyslí, že to všechno odtahám za ni.

V pondělí po práci jsem, podle domluvy s policistou šla na jejich stanici. Strach mi sevřel žaludek. Na policejní stanici jsem předtím byla jen jednou, na exkurzi v třetím ročníku základní školy.

V jednoduché malé místnosti mě usadili na stoličku ke stolu. Očekávání byla taková, že se mnou povede rozhovor policista, zasahující na místě. Podle toho, co jsem pochopila, výslech vedl jeho nadřízený, šéf vyšetřování. Oblečený v civilním působil tak mnohem víc lidsky a přístupněji. Což byl asi účel. Měl na sobě elegantní černé kalhoty a bledě modrou košili, pod níž si nebylo možné nevšimnout vyrýsovaných, svalnatých paží. Tvář mu zdobilo několikadenní strniště a hlavu nedbalý rozčuch. K sežrání. Není divu, že jeho jméno jsem zapomněla hned, co ho vyslovil. Pozornost šla totiž naprosto jiným věcem.

„Je mi velmi líto vaší ztráty, slečno. Chápu, že to pro vás bude zjevně bolestivé a nepříjemné, ale potřebuju, abyste nám byla nápomocná. Snažíme se vyšetřit nehodu vašeho přítele,“ kývla jsem na souhlas. „Tak tedy začneme,“ přisunul ke mně krabičku s papírovými kapesníky.

„Kolega vám už popsal, jak k nehodě došlo. Zásadně ji ovlivnilo to, že nefungovaly přední brzdy. Věděla jste o tom?“

„Ne. Veškerá údržba a péče byla na příteli. Já nemám řidičák, takže jsem s ním ani nejezdila.“

„Takže o stavu brzd a podobně nic nevíte,“ chtěl vědět. Opětovné souhlasné pokývnutí z mé strany. „Dále také máme podezření, že váš přítel byl pod vlivem alkoholu.“

„To byla pravda,“ popsala jsem, jak mě s otcem přemlouvali, abych s nimi jela přes hrozící riziko.

„Váš přítel tedy pil nějak často?“ zněl překvapeně. Přikývla jsem.

„A ovlivňoval jeho vztah k alkoholu nějak váš vztah?“ další pohyb bradou nahoru a dolů.

„V jakém slova smyslu?“ chtěl doplnit informace.

„No, v negativním,“ pochopitelně, kdo by z toho skákal do stropu, kdyby měl kluka věčně pod parou, pomyslela jsem si.

„Slečno, potřebuju, abyste byla trochu sdílnější, takhle se nic nedozvíme.“

„Já nevím, co bych vám k tomu měla říct. Můj přítel byl alkoholik, v podnapilém stavu usedl za volant a ztratil kontrolu nad řízením. Nevím, co na tom pořád chcete řešit. Vždyť je to úplně jasné!“ začínala se ve mně vařit krev.

„Třeba to, že jste autem také jela, ale po chvíli vystoupila, i přesto, že jste prvně souhlasila, navzdory reálně hrozícímu nebezpečí.“

„Takže mě tu podezříváte, že jsem věděla, že se zabije a chtěla si zachránit svůj život?! Nebo, že jsem naschvál poškodila brzdy? Vždyť to nedává žádnéj smysl!“ to už jsem na policistu křičela.

„Klid, slečno. Chápu vaše rozrušení, ale musíme prošetřit všechny možnosti. Teď mi povězte, proč jste z toho auta vystoupila.“

„Pohádali jsme se a dal mi facku.“

„Aha,“ vyšetřovatel se poškrábal na tváři, „udeřil vás takhle poprvé?“

„Ne.“

„Takže vás bil nějak častěji?“ vůbec se mi na nechtělo odpovídat. Nikdy jsem se s tím nikomu, kromě Rose nesvěřila a teď bych o tom měla vykládat cizímu člověku? Co když mi nebude věřit? Až bude mluvit třeba s jeho rodiči, tak ti pochopitelně všechno takového popřou a řeknou, že lžu. Taktně jsem proto mlčela.

„Slečno...můžete mi na tu otázku odpovědět? Bil vás přítel nebo ne?“

„Ano,“ pípla jsem, „ale vždyť na tom už nezáleží. Svartur je mrtvej a za domácí násilí už jít sedět stejně nemůže. A kdo ví, jestli by to vůbec zavřeli. Co jsem tak četla, tak muži, kteří ubližují ženám, za to kolikrát dostanou jen podmínku.“

„Vidím, že o tom nechcete mluvit, takže to bude mimo záznam. Řeknete o tom jen mně. Do dokumentů uvedu jen, že se na vás přítel dopouštěl domácího násilí. Souhlasíte?“

„Co mi zbývá,“ pokrčila jsem rameny, „ale je to dlouhý příběh. Svartur zpočátku působil bezproblémově. Jak jsem se s ním vídala častěji, neušlo mi, že má neustále v ruce lahváč a sem tam byl opilý. Zdůvodňoval to tak, že se potřebuje odreagovat po dlouhých směnách v práci – dělal v kuchyni. Sice mi jeho pití vadilo, ale dalo se to přežít. Zhoršilo se to, po smrti matky a odstěhování otce, když jsme zůstali v bytě žít jen já a on. Tehdy mě už i občas uhodil, když byl pod vlivem.“

On svou agresivitu osvětloval tím, mým přátelstvím s jednou dívkou, alternativní léčitelkou. Matka byla vážně nemocná. Víc, než na moderní medicínu věřila na léčení pomocí bylin. Pověřila mě tedy, ať jí někoho seženu a já jsem našla Rose Sönnást, tu kamarádku. Bývala u nás často a přítel na ni žárlil. Rose si toho samozřejmě všimla. Proto k nám domů chodila, když byl v práci. Občas na sebe natrefili a vždy si vyměnili vražedné pohledy. Jenže ani ona matku nedokázala vyléčit. Z její smrti právě on i otec Rose hodně vinili. Přítel mě navíc podezřívá, že spolu něco máme.“

„A měly jste?“ přerušil můj monolog policista.

„Ne. Jsme kamarádky. Pak chtěl, abych mu dokázala, že nejsem na holky. Věděl, že orál nesnáším. Není nic nechutnějšího, než jeho sperma, s odérem několik dní zvětralého piva. Proto mě přinutil, abych mu ho vykouřila. Opakovalo se to několikrát. Rose si všimla, že není něco v pořádku, a tak jsem se jí svěřila. Říkala mi, ať ho nechám, dokud se nestane něco ještě horšího. „Proč jste slečnu Sönnást neuposlechla?“

„To jsem si sama říkala nespočetněkrát. Ani vlastně nevím. Byla jsem s ním relativně dlouho. No a taky, a to především ho miloval můj otec. A já nechtěla, aby přišel o dalšího člověka, kterého měl rád.“

„Což se ale nakonec stejně stalo,“ konstatoval suše vyšetřovatel. „Naplnily se obavy slečny Sönnást?“

„Bohužel. Nejhorší to bylo, když přišel o práci. Jednoho dne se tam dostavil úplně namol a na hodinu ho vyhodili. Přišel domů úplně nepřičetný a všechn vztek si vybil na mě, jak kdybych byla boxovací pytel. Jak neměl práci, tak už vlastně jen chlatal. Ve dne doma, večer v hospodě. Kolikrát jsem už spala a probudilo mě to, že se mnou souloží.“

„Takže vás opakovaně znásilňoval.“ Instinktivně jsem přikývla.

„Proč jste to nešla nahlásit?“

„Měl už tak dost problémů. Měla jsem ho ráda. Ono... těžko se to vysvětluje. Chtěla jsem se s ním rozejít, ale nedokázala jsem to.“

„Tohle je pak spíš už práce pro psychologa. Doporučoval bych vám nějakého vyhledat, jestli chcete, máme tu i seznam těch, s nimiž spolupracujeme. Navíc jste si během pár let prošla ztrátou dvou blízkých osob. I s tím je těžké se vyrovnat.“

„Díky za nabídku. Ale zatím jsem vždycky všechno zvládla sama,“ na tváři vyvstal křečovitý úsměv.

„No, jak myslíte. Každopádně, děkuji za vaše stanovisko k věci a děkuji za vaši důvěru.“ Policista mi pak sdělil, že bude kontaktovat ještě rodiče zemřelého, mého otce a slečnu Sönnást. Místní fešácký vyšetřovatel byl asi důsledný a chtěl znát Svartura ze všech stran, i když, jak jsem mu za mě řekla, za mě na nehodě nebylo co řešit. Každopádně, měl moje číslo. Především tragicky skončil můj šestiletý vztah a já tady slintám nad prvním pěkným chlapem. Hříšnice nemravná.

Po příchodu domů jsem připravila večeři a usadila se k televizi. Po chvílce na gauč vyskočil Seitan. Kocourek se mnou žil už devět let. Původně byl typickou, vesnickou toulavou kočkou, co občas přišla nakouknout na zahradu. Zamilovala jsem si ho pro jeho nadýchanou srst a dlouhý, huňatý ocásek. Chtěla jsem si ho pohladit, takže jsem mu dávala jídlo. Začal k nám chodit pravidelně a už zůstal.

Chvíli na mě koukal svými pronikavými, zelenými očky.

„Co na mě tak koukáš?“ jako snad každý člověk, žijící se zvířetem jsem mu běžně kladla otázky, aniž bych někdy čekala, že na ně dostanu odpověď. Seitan vypadal, jak kdyby chtěl něco říct a mňoukl.

„No, to jsem se toho dozvěděla.“ pronesla jsem ironicky.

„Tak to je jasný, když mňoukání nerozumíš.“ zazněl mužský hlas z míst, kde ležel. Prudce jsem s sebou škulba. Vážně slyším svého kocoura promluvit? To se mi muselo jen zdát.

„Kočky nemluvej!“ odmítla jsem rezolutně nahlas, abych o tom sama sebe přesvědčila.

„Ale já fakt mluvím!“ ozvalo se znovu.

„Neee!“ zakřičela jsem, vystřelila z gauče, drcla do stolu, z něhož spadl hrneček s bylinkovým čajem od Rose. Mé rychlé kroky mířily do koupelny, kde jsem se zamknula. Srdce mi bušilo tak, že snad chtělo vyskočit z hrudi. Měla pocit, že se každou chvíli udusím. Sedla jsem si do vany a snažila se zklidnit, soustředit na každý nádech a výdech. Pocit, že mi dochází vzduch po několika minutách přešel. Srdce bilo na poplach. Otočila jsem kohoutek na modrou stranu a pustila si ze sprchové hlavice vodu přímo na hlavu. Tepání na spáncích ihned ustalo. Byla to technika, kterou používala matka, aby mě jako dítě uklidnila. Mívala jsem záchvaty vzteku. Rodiče si s nimi nevěděli rady. Podle vyprávění mi nečinilo problém lehnout na zem v obchodě

a bušit do ní pěsti, dokud mě rodiče z místa násilím neodvlekli. Matka se mnou pak nechtěla kamkoliv chodit, a proto se s problémem svěřila lékařce. Ta poradila, aby mě celou, bez obtěžování se svlékáním, strčila pod ledovou sprchu. Prý pak tělo dostane takový šok, že záchvat okamžitě přestane. Rodiče to při nejbližší příležitosti vyzkoušeli a ono to fungovalo. Postupně jsem si vodu pouštěla na celé tělo. Zašpuntovala jsem vanu. Brzy byla plná natolik, že se do ní dalo ponořit. Celé tělo vklouzlo pod vodu. Vylezlo, až když mě mráz začal znehybňovat.

Opatrně jsem otevřela dveře a šla do ložnice. S hrůzou mójela kocourův pelíšek v kuchyni. Ležel v něm schoulený do klubíčka, jen zvedl hlavu a mňoukl. Uf, oddechla jsem si. Zjevně to opravdu byla jen halucinace. Přesto jsem pokoj raději zamknula. Mokrý oblečení ze sebe svlékla a nechala ho ležet na zemi. Zavrtala jsem se do peřin. Mozkem mi začínali vířit myšlenky, ale rozhodla jsem se je zaplašit svou osvědčenou technikou – v hlavě jsem si vizualizovala ovečky, jak přeskakují plot a počítala je.

Spánek se však rozhodně nedal nazvat poklidným. Vstala jsem proto o něco dříve, než mi zvonil budík, zabalila se do županu a šla do kuchyně udělat kafe. Seděla jsem u jídelního stolu a tupě civěla z okna. Najednou mi po tváři přejel huňatý černý ocas.

„Ahoj Seity,“ pozdravila jsem kocourka, „tys mi dal včera zabrat teda. Tohle už mi prosimtě nedělej,“ dodala jsem. Pochopitelně v neočekávání odpovědi.

„Promiň.“ Protřepala jsem ucho, jestli se mi to nezdálo.

„Tak a dost!“ bouchla jsem pěstí do stolu. Copak už úplně blouzním? Možná bych fakt potřebovala psychologa, jak doporučoval policista. Jenže kdybych nějakému zavolala v šest ráno, čímž bych ho pravděpodobně vzbudila, tak by mi spíš řekl, že mám jít do háje než k němu do ordinace. Naštěstí moje praktická lékařka zjevně kvůli nedočkavým důchodcům fungovala už od časných hodin. Potřebuju odbornou pomoc. Tohle totiž není normální!

Napsala jsem šéfové, že dnes do květinářství nepřijdu. Věděla o oné nehodě. Nabídla mi, že vzhledem k situaci si mohu vzít kdykoliv volno, kdyby mi nebylo dobře. Jen jí musím dát vědět alespoň o pár hodin předem. Což jsem splňovala. Pracovní doba totiž začínala v devět.

V čekárně, jak dle předpokladu seděli už tři nedočkavci ve věku šedesát plus. Posadila jsem se na lavici a začala listovat jedním z těch ženských časopisů, kde vám na jedné straně napíší, že klíčem k získání muže vašich snů je být sama sebou. Další poskytne recept na koláč a třetí rady, jak zhubnout přebytečná kila, protože plavková sezóna už číhá za rohem. Tyhle starosti

bych tedy chtěla mít. Odložila jsem čtivo a začala nervózně přecházet sem a tam, dokud mi jedna ze stařenek neřekla, že bych si měla sednout a uklidnit se.

Vytáhla jsem mobil a snažila se zabavit sociálními sítěmi, když v tom pípla zpráva.

Ahoj, promiň, za SMS takhle brzo ráno. Před chvílí jsem telefonoval s matkou Svartyho a zkoušel ji přemluvit, abys mohla na jeho pohřeb. Nevím, kdo jiný by tam měl být víc než ty. Jenže je neoblomná. Nechce tě tam za žádnou cenu. Obřad je za tři dny, já tam budu. Pak ti zavolám.

Drž se.

Mám tě rád.

Táta

Zpráva mě vzhledem k našemu vztahu docela dojala. Bylo hezké, že stál takhle při mně. Možná je nakonec opravdu lepší, že tam nebudu. Všichni by na Svartura nepochybně vzpomínali jen v dobrém a mluvili o něm jako o muži, který měl ještě celý život před sebou. Že byl rodinný typ, co strávil nejlepší léta života péčí o umírající matku své přítelkyně. A pak bych tam byla já a jako jediná věděla, co se v něm ukrývalo dohromady. Jeho rodina byla věřící, takže by nepochybně padala i slova o tom, jak za své zásluhy půjde do nebe. Já byla však přesvědčená o tom, že si nezaslouží nic jiného než se škvařit v pekle. V minulosti mi i několikrát přišlo na mysl, jestli není ďábel převtělený do lidského těla a netrestá mě za nějaký neskutečný hřích, jež jsem spáchala v minulém životě. Rose kdysi vyprávěla o reinkarnaci. Že vlastně ta nejhorší forma, do níž se může duše převtělit, je tělo ženy. Protože ženy jsou už od zrození pod dohledem patriarchy, formy vlády bílých, heterosexuálních mužů.

V ordinaci jsem vylíčila doktorce svůj problém s halucinacemi. Vyšetřila zrak i sluch a konstatovala, že by vše mělo být v pořádku. Došla k názoru, že je to nejspíš opravdu psychická záležitost, v reakci na traumatickou situaci, jež jsem prodělala. Předepsala prášky na uklidnění a doporučila, že kdyby se můj stav nezlepšil, mám zajít za psychologem.

Domů se mi nechtělo. Došlo mi, že ze Seitana začínám mít strach. Respektive začínám se bát toho, že opět bude něco povídat. Proč prostě nemůžu mít alespoň jednou v životě klid? Nejdříve se roky potýkám s matčinou nemocí a následnou smrtí, pak s tyranským alkoholikem a aby toho nebylo málo, nabudu představy, že se mnou můj kocour mluví. Čím jsem si to zasloužila?

V automatu na chodbě polikliniky jsem zakoupila pet lahev s vodou, což samozřejmě probudilo výčitky mého ekologického já, ale rozhodla se je ignorovat. V lékárně za rohem a mi vydali

předepsané léky. Obsadila jsem lavičku před budovou a tekutinou zapila hned tři tabletky místo předepsané jedné.

Všichni mě posílali akorát ke cvokařům. Ne, že bych si nechtěla o své situaci s někým promluvit. Jenže nejsem totální blázen. Navíc se svým platem nemůžu dát šest a víc stovek za šedesát minut toho, že si někomu vyleju srdíčko. Potřebovala bych někoho, kdo mi vždycky uměl dobře poradit a nechtěl za to ani korunu. Jedna osoba to splňovala.

Rose Sönnást.

Došlo mi, jak moc ji postrádám. A rovněž, že budu mít co vysvětlovat. Nutno říci, že jestli mě něco opravdu děsilo – když nepočítám teď už bývalého a nově i mluvícího kocoura, bylo to telefonování. Občas jsem ale pocítila jakousi okamžitou potřebu někomu zavolat, jako právě Rose v osudný den nebo právě teď. Pokud to ale vyloženě nehořelo, tak jsem raději poslala mail či zprávu.

Klikla jsem na ikonku se sluchátkem, vzala to hned: „Hi darling! What's up?“

„Ahoj, měla bys čas se ke mně dneska stavit? Cejtim se mizerně a taky... už jsme se dlouho neviděly.“

„No problem. Akorát, jestli s tím nebude mít problém Mr. Jealous.“ Přemýšlela jsem, jestli říct teď nebo osobně, že pan žárlivý, jak Svarturovi přezdívala, už není. Nicméně, když jí teď osvětlím situaci, alespoň ji připravím na to, o čem budu chtít mluvit.

„Oh-my-godness,“ vydechla, „darling. Za thirty minutes jsem u tebe. Vezmu levandulový muffins, včera jsem pekla. Levandule je best na nervy a taky potřebuješ nějaký sugar.“

Vydala jsem se domů v mnohem lepším rozpoložení. Čas strávený na lavičce zabral šedesát minut, což by podle příbalového letáku mělo být dostačující na to, aby prášek zabral. Třeba přijdu domů a kocour na můj příchod přivítá mňoukáním, nikoliv slovem ahoj. Děsila jsem se totiž varianty, že by třeba chtěl začít rozmlouvat i s návštěvou.

„Ahoj Seity,“ pozdravila jsem černou kuličku, která číhala hned za bytovými dveřmi, „tak už jsem zpátky.“ něco takového jsem mu říkala pokaždé, když jsem se odněkud vrátila.

„Kdes byla?“ zeptal se. „Vystřelilas, jak kdyby ti hořela koudel u zadnice.“

To snad ne. Buď ty prášky nezabraly, blouzním nebo je prostě fakt, že můj kocour mluví a nezbude, než na něj také reagovat také. Protože on si se mnou očividně povídat chtít bude.

„U doktorky,“ odpověděla jsem, jako by se nechumelilo.

„Jsi nemocná?“ z hlasu bylo znát, že má obavy.

„Jo, moje hlava je nemocná. Z toho, že nemůžeš mňoukat jako každá normální kočka.“

„Vždyť já jsem tvůj kocourek. Nikdy bych nechtěl, abys kvůli mně nějak trpěla. Myslím, že budeš ráda, že když už tu není Svarty, tak si budeš mít s kým pokecat,“ snažil se obhájit.

„Tak to teda fakt ráda nejsem. Když si chceš s někým promluvit, zavolám Rose. Mimochodem, bude tu za chvíli,“ oznámila jsem mu.

„Ale...já myslel, že si budeme moct povídat, když sis vzala volno,“ zněl zklamaně.

„Cože? Tys slyšel, co jsem říkala šéfové do telefonu?“ jakoby těch šoků nebylo málo. Nejen, že se mnou konverzuje, ale dokonce mě odposlouchává?!

„No jasný. Tak když s tebou dokážu mluvit, tak dokážu slyšet, co i říkáš ne?“

To jsem musela uznat, že má pravdu: „Jo, dává. Ale až přijde Rose, tak se budeš chovat jako normální kočka, žádný mluvení, jasný?! A opovaž se nás odposlouchávat!“ přikázala jsem mu.

Rose měla šestiminutové zpoždění, což by však nebylo nic, co by stálo za výtku. Přesto jsem se přistihla u netrpělivého přecházení po předsíni sem a tam. Noha podupávala do rytmu splašeně bijícího srdce. Muselo jí být nad slunce jasné, že číhám za dveřmi, jelikož má ruka zatáhla za kliku asi jen tři vteřiny poté, co zmáčkla zvonek.

Rose by asi většinová společnost nenazvala jako typickou krásku, mě její vzhled vždy fascinoval. Vůbec jí nezáleželo na tom, co si kdo o jejím osobitém myslí. Měla ofinu střiženou jen do půli čela, vlasy do pasu si barvila na fialovou, jež postupně přecházela do černé. Tento účes nosila už v dobách, kdy jsme se poznali a vše ladila do těchto dvou barev. Dneska si udělala černé linky v kočičím stylu a fialovou použila na rty a nehty. Její šaty vypadaly, jako by z oka vypadly těm mým. Jiné ženy by se kvůli tomu možná porvaly, mě to pobavilo. A podle jejího výrazu ve tváři bylo očividné, že ona to měla stejně. Nožky měla obuté do sandálů na platformě, značkou část přezek zabíral masivní měsíc. Na krku se jí pohupoval přívěsek s pentagramem. V nose měla píchlé septum – ano, přesně ten piercing, co připomíná kroužek, umístěvaný telatům do nozder, znemožňující pití mléka své matky, aby jim ho mohli krást lidé. Svou kůži pojímala jako umělecké plátno, a proto byla hojně pokryté kerkami nejrůznějších rostlin. Kdyby dnes existovaly skutečné čarodějnice, vypadaly by přesně takhle.

Ihned mě objala a dala pusku na tvář. Voněla loukou a jahodami, jimž právě začala sezóna.

Rose zamířila do obýváku, na stůl vybalila muffiny a vedle nich si položila nohy. Prostě jako doma. Přinesla jsem z komory lahvinku bílého. Ostatně, zásoby alkoholu u nás byly takové, že bych si s nimi mohla otevřít obchod.

Seitan vyvalený na Rosině klíně a nechal se zahrnovat pozorností a drbáním. Ačkoliv atmosféra se zdála být uvolněná, ve vzduchu stále visela řada nevyřčených otázek, jež měly být zodpovězeny, ale ani jedné se do nich nechtělo.

Rose to vycítila a z kabelky vytáhla saténovou taštičku ve fialové barvě.

„Darling. Máme tu téma, který si se mnou očividně chtěla probrat, am I right?“ kývla jsem. „As I see, ty o tom nechceš moc talkovat, co?“

„Jup. Já...nevím, jak začít. Je to těžký,“ přiznám.

„I know, a proto je tu vrba Rose, který můžeš trustit. Komu jinému by ses měla open you heart,“ laškovně zamrkala.

„To máš pravdu, vlastně jsem ti vždycky říkala jako jediný všechno,“ potvrdila jsem a kamarádka se zatvářila spokojeně.

„But! To bych nebyla me, kdybych nedonesla něco special,“ a začala vybalovat obsah taštičky. „This,“ ukázala na hromádku „je odrůda s vyšším obsahem anti úzkostný CBD a zbytkem levander, co mi zbyla z muffins. Best thing, co můžeš za ty stavy, o kterých si talkovala v našem callu dostat.“

„To je od tebe hezký, ale já nevím, jestli mám teď náladu na kouření trávy,“ snažila se jí odmítnout. Rose totiž považovala marihuanu za univerzální všelék. Dokonce ji kouřili i s mojí matkou, která tvrdila, že pomáhá od bolestí. Občas byla ve svém vychvalování této rostliny tak urputná, že vzdor neměl cenu. Z principu jsem však odmítala, protože nám pomalu od školky vštěpovali, že drogy jsou snad ta nejhorší věc.

„Navíc jsem ráno byla u doktorky, dala mi prášky na uklidnění. Dala jsem si tři a stejně mi to nepomáhá.“ povzdychla jsem si.

„Tyhle chemické léky jsou bullshit,“ prohlásila. „Testujou je na animals a mají hromadu vedlejších effects. To se u naturalní medicine nikdy nemůže stát,“ argumentovala.

Netrvalo dlouho a přesvědčila mě, ať přijmu její nabídku. Ostatně jsem tím ve svém stavu neměla co ztratit. Po jointu a vypité flašce vína se mi rozvázal jazyk. Odvyprávěla jsem jí do nejpodrobnějších detailů události dne, kdy Svartur přišel o život. Rose seděla přikovaná ke gauči, hltala každé slovo. Přerušila mě tehdy, když jí na dně skleničky už nic nezbyvalo. Zašla do komory a přinesla absinth. Prý na tohle je třeba větší kalibr. Nalila nám panáka a začala balit další hulení.

„Wow,“ vydechla po třetí štamprli. „And imagine, že kdyby ti nedal facku, tak by ses o ten stromek rozplácla i ty. Bylas stupid, žes do toho auta vůbec lezla,“ nezbyvalo mi, než souhlasit. „Hele, víš, že jsem vždycky k tobě byla honest. Za sebe jsem ráda, že ten kokot chcipl. He deserved it. Za everything, co ti udělal. Karma is real,“ věděla jsem, že mezi ní a Svarturem

vládla nevraživost, přesto mě až šokovalo, jaké slova používá, když o něm mluví. Jeden vulgarismus za druhým byla specialitka Svartura, nikoliv však ji. Možná to zavinila kombinace alkoholu s konopím. Rose si libovala v používání anglických slov a kombinovala je s rodným jazykem v množství a způsobu, na jaký měla zrovna náladu. Toto zvláštní spojení zapříčinilo dětství, kdy vyrůstala na anglickém venkově u své tety a strejdy. Rodiče byli sami ještě teenageri, když přišla na svět. Stejně jako Svartur umřeli při autonehodě, akorát jako chodci, jež byli sraženi. Když Rose volali z nemocnice, že jsou v ohrožení života, cítila jako svou povinnost sem přiletět. Jelikož její teta s přechodem na krku zjistila, že je těhotná v době neteřiny nepřítomnosti, Rose připadalo, že by nebylo vhodné rodině přidělovat další starosti a zůstala tady.

A tato dívka nazvala Svartura kokotem. I když co si budem, on jím byl. Teda jako člověk. Co se týče jeho výbavy, rozhodně se o „velkém kokotovi“ mluvit nedalo. Právě naopak. Mnohokrát mi přišlo, jak kdyby si svým chováním kompenzoval komplexy ohledně své velikosti.

„Připadám si jak nejhorší člověk, že ve mně jeho smrt skoro nebudí emoce. Sice jsem brečela,“ přiznala jsem se, „ale stejně. Spíš naopak se mi ulevilo, že už je po něm.“

Kocour vypadal nepřítomně a až u posledních slov, jež jsem vyřkla se na mě podíval tím stylem, jestli to, co říkám, myslím vážně.

Zelená tekutina pomalu mizela, stejně jako sušená hromádka téže barvy. Tehdy jsem našla přiznat, že hovořím Seitanem. Koukala docela šokovaně, pak potáhla a řekla:

„Darling. A i když to zní jako crazy nesmysl, já ti nebudu saying, že mi lžeš or something. You trust me a já nikdy nezklamu. I believed tobě jako jediná, když ty told me about Svantur. A stejný to je teď,“ tvářila se, že to myslí smrtelně vážně. Chtěla jsem poděkovat a vyjádřit, jak svou vděčnost, že ji mám. Místo toho, když jsem chtěla otevřít ústa, cítila jsem, jak mi do nich stoupá obsah žaludku. Vystřelila jsem jak péro z gauče. Rose popadla kocoura, odhodila ho na zem, načež on nezareagoval slovem typu au, ale podrážděným zamňoukáním.

V záchodu plavaly kousky muffinů, přelité zelenou omáčkou. Rose mi držela vlasy a konstatovala: „It was too much for you, darling.“

Ráno jsem se vzbudila s příšerným hlavobolem. Rose vypadala, jak kdyby ještě měla půlnoc. Spaly jsme na „queen size bed“, kde vedle mě donedávna uléhal Svartur. Opatrně jsem ji přelezla a šla do kuchyně udělat kávu. Cestou jsem nakoukla do obýváku, kde Seitan na televizním stolku vylizoval skleničky od alkoholu.

„Seity, no fuj!“ okřikla jsem ho.

„Když můžete pít jak dáni, tak co bych si tady nedal,“ odsekl drze.

„Až na to, že ty jsi kočka a ty tohle nepijí,“ vrátila jsem úder. „Pojď do kuchyně, dám ti raději čerstvou vodu,“ kupodivu mě bez protestů následoval. Sedla jsem k jídelnímu stolu, on se usadil naproti mně.

„Co měl znamenat ten včerejší rozhovor o Svartym?“ sondoval.

„Co by?“ pronesla jsem lhostejně.

„Slyšel jsem, jak jsi jí řekla, že je dobře, že umřel. U ní mě to teda nepřekvapilo...páníčka nesnášela. Oba tě chtěli mít pro sebe a druhého brali jako hrozbu. Nemám snad pravdu?“ nedokázala jsem mu na to cokoliv říct.

„Myslel jsem si to.“

„Nebudu popírat, že jeho smrt pro mě byla vysvobozením. A přiznávám, že mě mockrát napadlo, že bych ho nejraději zabila,“ uznala jsem.

„Tak vidíš,“ v hlase mu zněl vítězoslavný tón.

„To ale neznamená, že bych to byla schopna udělat! Vždyť já nemám ani koule na to zaplácnout komára. Nejsem jak Svartur. Jestli by někdo, kdo kdy žil v týhle domácnosti, byl schopnej někoho zabít, nepochybně by to byl on,“ uvedla jsem na pravou míru.

„Darling, mluvíš tady s někým?“ zeptala se Rose.

„Ale,“ mávla jsem rukou, „jenom se Seitanem.“ Zatvářila se zmateně.

„Oh, okay,“ pronesla jen a šla postavit na čaj.

„Mám příšernou kocovinu,“ konstatovala jsem.

„Me too,“ odvětila.

Další podvečer volal otec, jak sliboval, plný zážitků z pohřebního obřadu. Informace mi šly jedním uchem dovnitř, druhým ven, jelikož přesně zaznívaly řeči, které jsem očekávala. Všechny ty lži. Mrzelo mě to. Mrzelo mě, že jsem dřív byla jako všichni ti lidé a důvěřovala tomu muži s dvojitou tváří. Kdyby mě pozvali a já oplývala větší kuráží, dramaticky bych přerušila proslov ctností a uvedla vše na pravou míru. I když kdo ví, jestli by mi to vůbec někdo věřil. Mrzelo mě, že Svartur za své činy nikdy žádný trest nedostal, byť by si ho zasloužil. Teď už s tím ale nic nezmůžu.

„Tati, já o něm nechci mluvit,“ přerušila jsem jeho monolog, protože už jsem tu snůšku nepravd nemohla dál poslouchat.

K mému překvapení se ale omluvil: „Chápu, je to pro tebe těžké, Romy. Taky jsem si zažil ztrátu té nejmilovanější osoby. Ví, jak ti je. Ale nemysli si, já Svartyho taky miloval.“

„To vím moc dobře,“ podotkla jsem ublíženě, „protože pro tebe byl synem, kterého jsi nikdy neměl.“

„To si opravdu myslíš? Tak to ale vůbec není. Svarty si mé srdce získal tím, jaký byl a co pro naši rodinu udělal. Byl to skvělejší chlap,“ vzal si tu iluzi tak za své, že se mi jen potvrdilo, že prostě nemám na to mu ukázat krutou pravdu. Nicméně, chtěla jsem mu říct o Seitanovi. Když mi to věřila Rose a otec se zdál dobře naladěný, rozhodla jsem se to risknout.

„Víš, tati. Já ho pořád tak nějak vidím v Seitanovi. Jak mají oba ty zelené oči...dokonce si s ním povídám.“

„No, na tom není zase až tak nic neobvyklého,“ zněla k mému překvapení jeho odpověď, „co jsem mluvil s nějakými lidmi tady v domově, tak mi mnozí vyprávěli, že si po smrti svého partnera začali povídat se svým zvířátkem.“

„Já to myslela ale trochu jinak. On Seity opravdu mluví. Reaguje na mě. Klade mi otázky,“ na druhé straně zavládlo ticho.

„Ale, Romy, přece už jsi dávno dospělá, tak bys měla vědět, že kočičky přece mluvit nemůžou.“

„Tati, ale Rose mi říkala, že mi to věří!“ opáčila jsem tónem umíněného dítěte.

„Nemůžeš té čarodějnici všechno věřit taky...Je věčně zfetovaná. Doufám, že ti taky nenutí tu drogu jako mamince,“ pochopila jsem, že tady nepochodím. Byla jsem zklamaná. Proto jsem raději nereagovala a rozloučila se s tím, že musím dělat večeri.

„Romy a pamatuj, že miluji i tebe a vždycky tomu tak bylo. Můžeš mi kdykoliv zavolat nebo sem i za mnou přijít.“

Po zbytek večera jsem uvažovala nad svou teorií, předložené otci. Jednotlivé souvislosti zapadly zcela jasně do sebe. Jestli toto mělo být skutečné rozuzlení Seitanova podivného chování, ukázalo se být děsivější, než jsem si jen dovedla představit.

Prudce jsem vstala a brnkla Rose, jestli se zrovna nachází doma. Většinou v teplých letních dnech poletovala někde po opuštěných sadech a loukách, kde sbírala ovoce a bylinky. Naštěstí ale dnešek trávil zpracováním nasbíraných pokladů přírody. Odchytila jsem taxík, kterým běžně vůbec nejezdím. Představa, že v parním letním odpoledni strávím byť jen minutu v autobuse se zpocenými lidmi, kteří už se asi nikdy nenaučí používat antiperspirant, byla absolutně nesnesitelná. Stejně jako držet v sobě můj poznatek jen o chvíli déle.

Rose bydlela na periferii města, lokaci volila proto, že zhruba kilometr od domu se nacházel les. Měla pronajatou místnost s balkónem v třípokojevém bytě. Právě balkón pro ni byl celkem spása, protože ve městě představoval jednu z mála možností, jak si něco vypěstovat. Zbylé pokoje obývali vysokoškolští studenti, kteří buď seděli zavření ve svém kutlochu, vysedávali po kavárnách a v pátek odešli na párty, z níž se obvykle vraceli až v neděli po

poledni. Rose to celkem vyhovovalo, jelikož na ně natrefila málokdy. V kuchyni si maximálně uvařili špagety s kečupem a nudlovou polévku, takže jí nepřekáželi při jejích bylinářských experimentech.

„Say it to me.“ vybídla mě, když mě zatáhla do svého království, založeném na kontrastu bílé a černé, kořeněné fialovými doplňky. Postel, na níž jsme seděly, pokrývala hromada polštářků nejrůznějších tvarů a velikostí.

„Řekněme, že mám teorii o tom, co se stalo se Seitanem.“ zopakovala jsem pro připomenutí, co už jsem na ni vybalila v telefonu.

„And co se mu stalo?“ zeptala se mě, jak kdyby neměla páru, která bije.

Trochu nedůvěřivě jsem na ni pohlédla: „Dobře. Myslím si, že duše Svartura vstoupila do Seitana.“

„Wtf,“ zareagovala jen: „Why si to myslíš?“

„Oba mají zelené oči,“ předložila jsem první argument.

„But...to je blbost. To nedává smysl. Oba je měli before Svartur died,“ uznala jsem, že v tom má pravdu.

„Olizoval skleničky od chlastu,“ uvedla jsem další podobnost, kterou Rose opět rozmetala: „To nic neznamena. Maybe byl thirsty.“

„No a taky,... Ty jsi mi kdysi říkala o reinkarnaci duší, jak se po smrti převtělí do někoho jiného a...“

Přerušila mě: „Yes. Ale toto má svý rules. Ty nemůžeš jít do bodies, který už maj duši. Seitan měl duši before tvůj ex byl mrtvej,“ zamyslela se a dodala: „So to nemá smysl taky, darling,“ všimla si, že se chystám něco namítat a pokračovala: „Ty můžeš mluvit s cat. Ale cat nemůže mluvit s tebou. Sorry.“

To už mi začaly po tváři stékat slzy: „Já nechtěla, aby byla sad, darling. Maybe ty jíš moc pills. V combo s trávou to asi nedělá good. Also ty moc myslíš na to. Ty should najít some zábava.“ Cítila jsem se zrazená. Rose mi slíbila, že mi vždycky všechno bude věřit a najednou to tak nebylo. A ještě to přikládá trávě, kterou mi sama vnutila.

Zamířila jsem zklamaně zpátky ke vchodovým dveřím, snažila se mě zastavit: „No, darling! Wait!“

„Bye,“ řekla jsem se smutkem a vztekem v hlase zároveň a zabouchla za sebou.

O víkendu jsem měla volno a chtěla vypadnout z domu, protože jsem nemínila trávit čas se svou...halucinací? Mluvicí kočkou? Po konfrontaci s Rose jsem si už nebyla ničím jistá.

Při pohledu na prázdné ramínka ve skříní mě napadlo, že by nebylo vůbec od věci si trochu doplnit šatník. Rozhodla jsem se, že si udělám radost a trochu provětrám kreditku v mých oblíbených second handech.

„Vy máte hodně ráda černou, že slečno?“ snažila se zjevně zavést konverzaci prodavačka na kase v jednom z obchodů poté, co jsem na pult položila jednobarevnou hromadu. Na hromádce ležely také kostkované košile – v černofialové a zelenofialové, které působily mezi vší temnou jako pěst na oko.

Domů jsem dorazila až k večeru. Už ze dveří jsem slyšela podivnou směsici mňoukání a smíchu, vycházející z ložnice.

„Seitane?“

„Mňauhehehe, mňau!“ byla jsem kompletně zmatená, jestli se jeho lidský hlas mění zpátky na kočičí.

„Co se to s tebou děje?“ dožadovala jsem se vysvětlení.

To ovšem zase nepřišlo: „Mňá mňa mňauu.“

Vybalila jsem nové úlovky do skříně a šla dopřát svým unaveným nohám odpočinek na pohovku. Pohlédla jsem na stolek, stále neuklizený z neplánovaného opojného dýchánku. Podívala jsem se na fialovou taštičku a s hrůzou zjistila, že několik gramů marjánky, co jsme nevykouřily, bylo fuč.

„Seitaneeee!“ zařvala jsem na něj: „Okamžitě pojď sem!“ příklusal za doprovodu svého podivného mňaukosmíchu.

„Tys sežral ty sušené bylinky z tohoto pytlíčku?“ chtěla jsem potvrdit svou hypotézu.

„Mňouhohooo, mňouůů!“

„To nemůžeš žrát ale! Kočky tohle nemůžou! Vždyť ti to může ublížit!“ vztek začínaly střídát obavy.

Pomalou, ale jistě jsem začínala šílet, že z toho umře. Existovala jediná osoba, která s tím mohla něco udělat. Pořád jsem na ni byla naštvaná víc, než před chvílí na Seityho, ale teď šlo možná o život.

„Rose, musíš mi pomoci! Seitan sežral marihuanu!“ vybalila jsem na ni do telefonu.

„That's not good,“ konstatovala. „Jak se to ukazuje?“

„Divně mňouká, jak kdyby se pořád smál,“ popsala jsem projevy.

„Uf. Ale není to disaster. Za pár hodin bude okay. No stress, darling,“ dodala, že kdyby něco, mám ihned brknout. Hlavně ale, ať zatím nevolám na veterinu. Kdybych řekla, že moje kočka snědla nelegální drogu, určitě by se zvěrolékačka pídila, kde jsem ji vzala. Z čehož čouhá jasný průser.

O asi tři hodiny později jsem číslo vytáčela znovu

„Yes, darling? Some problem se Seitan?“

„Ne, to ne, ale... nemohla jsem spát, takže jsem přemýšlela a,“ přerušila mě: „A vymyslela další crazy teorie, right?“

„Bude to znít šíleně, ale... podle toho, co mi říkali policisti, tak Svartur se zabil šestýho šestý. Což kromě výročí smrti mé mámy, jak jsem zjistila, byl i úplněk, takže...Moje hypotéza je taková, že se další úplněk se Seitanem něco stane. Třeba se úplně promění v člověka, nějakou verzi Svartura, když se tak chová. Něco jako, jako...“ přemýšlela jsem, co mi to připomíná. „Něco jako vlkodlak, akorát v kočičí podobě a s opačným způsobem přeměny.“

„Lol,“ uchichtla se Rose, „Sorry darling, but toto je biggest hloupost, co já kdy slyšela.“ Věděla jsem, že je to absolutně nepravděpodobné. Ale cítila jsem nutkavou potřebu Seitanovo chování nějak pochopit, a tak už jsem začínala brát zavděk skoro jakoukoliv možnou i nemožnou hypotézou.

„But! pokračovala, „Jsmé best friends, right?“ potvrdila jsem.

„A proto já ti helpnu. Ty need nové hobby, jak já said minule. New hobbies, new thoughts, new life,“ shrnula svou ideu o mých potřebách jasně a stručně.

Dny strávené s Rose byly naprosto skvělé. Jakákoliv aktivita s ní byla tou nejzábavnější na světě. A bylo jedno, jestli jsme sledovaly jednu z těch hloupých zpěváckých soutěží, kterých existuje bezpočet variant a nikdy nejste schopni říct, jak se jmenují, protože se všechny slévají do jedné či šly na louku sbírat byliny, jež snad každou znala Rose jménem. Nebo vyrazily na samosběr jahod a děsně se jich přejedly, protože víc, než do košíku jsme sbíraly do pusy. Z toho, co jsme nasbíraly jsme upekly koláč s drobenkou, zamrazily je na sorbet, rozmixovaly na smoothie, a udělaly kila báječně sladké marmelády. Nutno ale říct, že ne vždy se náš program podobal zábavě vitálních důchodkyň. Za tu dobu padlo tolik brk, že by Holanďani mohli závidět.

Seitanovi se ale pochopitelně nelíbilo, že pořád lítám po venku se svou kamarádkou, místo toho, abych s ním sledovala kriminálky v televizi. Pochopitelně, že žárlil. Zpočátku jen utrousil nějakou sarkastickou poznámku o tom, že si myslel, že se narodil jako kocour, nikoliv vzduch. Postupně se jeho komentáře měnily na výčitky a obviňování, při niž začal používat čím dál vulgárnější výrazy.

„Co pořád s tou Rose děláš?“ sondoval jednou hned ve dveřích Seitan, jelikož domů jsem se vrátila po půlnoci.

„Oddáváme se vášni,“ nasadila jsem zasněný výraz, „s ní je to... něco naprosto nadpozemského. Nejlepší sex, jaký jsem kdy zažila. Se Svarturem se to absolutně nedá srovnávat,“ byla jsem zvědavá, jestli mi tenhle výmysl zbaští, jelikož můj předpoklad byl takový, že něco takového jeho žárlivá mysl předpokládala.

„Já vždycky věděl, že vy dvě spolu něco máte.“ očividně to spolkl i s navijákem. Zaprskal. „Podváděla jsi ho s ní určitě, ještě, když žil!“

„Ale no tak Seity,“ naoko jsem ho chlácholila, „zase si nevymýšlej úplně nesmysly. Svarturovi jsem byla vždy naprosto věrná.“

„Lžeš!“ obvinil mě. „Vždycky jsi ji chtěla ošukat.“

„Co prosím?“ nadzvedla jsem obočí.

„Slyšelas dobře,“ ubezpečil mě o své poznámce. „Nebo ona tebe. Myslíš, že jsem si nikdy nevším, jak po sobě vy dvě pokukujete. Jen blbej by to neviděl. Jako sorry, ale takhle řeč těla mezi dvěma holkama, co vo sobě tvrděj, že jsou jen kámošky, fakt nevypadá,“ snažil se své troufalé tvrzení podpořit nějakými argumenty.

„Ty jseš nějakej expert na lidskou komunikaci, podle toho, co tu tvrdíš. Máš dost nevymáchanou tlamu teda. Abych tě nezavřela do přepravky.“

„Pfff! Myslíš, že se budu bát nějaké lesbické děvky, co ze mě byla do teď posraná strachy?“ tím mě popíchl k tomu, abych prokázala svou odvalu, takže jsem se k němu sehnula a chtěla do to té malé klícky opravdu nacpat. Nedal se tak snadno, třikrát mě kousl a drápy zarýval hluboko do masa.

Ale měla jsem nad ním převahu, jež jsem mu dokazovala: „Tak ty se mi budeš vysmívat, ty malá černá kuličko?“

„Však já ti ještě ukážu ty kundolizko!“ křičel přes mřížku, ale jeho výhrůžky mu nebyly nic platné.

Podobné situace začínaly být na denním pořádku, ale já se je povětšinou snažila ignorovat. Jednak proto, že jsem byla často zhulená tak, že jsem měla všechno na háku a ani mi nepřišlo divné, že se předháním s kočkou v tom, kdo má lepší znalost pojmů ze slovníku sprostých slov. Zejména jsem si ale prostě jen nechtěla kazit zážitky daných dnů s Rose.

Z bezstarostnosti mě vytrhl až dopis od policie. Při otevírání jsem trnula hrůzou, co mi chtějí, protože vyšetřovatel působil dojmem, že ze smrti Svartura do jisté míry viní mě.

Dokument shrnoval závěry vyšetřování, které ukázalo, že příčinou nehody byla nepozornost řidiče, způsobená alkoholem a žádná cizí zavinění se neprokázala. Sice jsem se na můj rozhovor na stanici snažila nezaměřovat pozornost, ale i tak to uvnitř mě pořád hlodalo, proto se ztatečně

ulevilo. Pocit vnitřního klidu mi vydržel jen několik vteřin, dokud jsem nezaznamenala datum 6.6., kdy se nehoda stala. Podívala jsem se ho kalendáře a s hrůzou zjistila, že měsíc uplyne již za pouhé tři dny. Úplně jsem zapomněla na úplňkovou hrozbu!

Ihned jsem o tom musela informovat Rose, byla zrovna online, takže jsem jí poslala zprávu na chat, kde jsem znovu rozebírala všechny své předchozí hypotézy, jež by mohly hrozit.

Tak co budeme dělat? zněla má otázka.

Nothing. 4real. Je to jen v tvý head. Budem waitovat a uvidíme. Myslím, nic se nestane.

Já z něj začínám mít čím dál větší strach, vyjádřila jsem své obavy.

Don't worry darling. Klid, na pár dní u tebe budu, dokud nebude po full moon.

To by bylo od tebe moc hezký. Ale asi by to nešlo. Seitan na tebe děsně žárlí, nechci si představit, co by prováděl, kdybys tu byla.

Nothing. Again.

???

Dovolil si na tebe, because ty dovoluješ, aby ti lezl do hlavy. Je to jen little pussy. Budu bodyguard. Dokud tam budu já, jsme safe. Always when já tam byla, on byl okay. No problem. Good boy. Mělo mě to napadnout sooner. Sorry, darling.

V tomhle měla pravdu. Kdyby existoval titul z vymyšlení všemožných i nemožných situací, jež s největší pravděpodobností nikdy nenastanou, získala bych ho bez sebemenších potíží a červený diplom k tomu. Spadl mi kámen ze srdce už jen z představy, že na své strachy nebudu sama. Ale Seitanovi jsem se rozhodla návštěvu zamlčet. Jeho pohled, když spatřil ve vchodových dveřích Rose s kufrem opravdu stál za to.

Ta se ho pokusila pohládit, ale on na ni zavrčel a po hřbetu dlaně jí seknul tlapkou.

„Romy said, že jseš bad boy, Seity. Viděla jsem ty scars. Ale vona je na tebe moc soft. Proto povolala tetu Rose, která tu bude, dokud nebudeš good boy. A pokud ne, tak every noc v boxu. You understand, darling?“ řekla tónem, jakým se hubuje dětem. Pochopitelně ji, na rozdíl ode mě nenapadlo, že by kocour mohl odpovědět.

Seitan stáhl ocas a zkroušeně zamířil ke svému pelíšku, jež měl u jídelního stolu v kuchyni a za běžných okolností ho prakticky nepoužíval, upřednostňoval gauč a poslední měsíc i postel.

Poprvé v životě jsem zažila těšení se na návrat domů kvůli člověku, a nikoli jen odpočinku. Večeři jsme vždy připravovaly spolu a servírovaly ji, jak se má, u jídelního stolu. Ne, že by jídlo u televize s kocourem nemělo taky něco do sebe, ale toto bylo úplně o něčem jiném a mělo to větší kouzlo.

Seitan byl jako vyměněný. Respektive o něm nebylo vidu ani slechu. Možná to bylo tím, že si v přítomnosti Rose nic nedovolil, což potvrdilo její domněnku. Což bohužel vzhledem ke mně jen utvrzovalo to, že mluvení kocoura je jen chorým výplodem mé mysli, jak tvrdili ostatní. Seitan dost pravděpodobně i trucoval, protože se s námi vůbec nechtěl bavit, ale nedovolil na sebe vůbec šáhnout. Trochu mě to mrzelo, protože jsem byla zvyklá s ním trávit hodně času. Zároveň to byla pořád lepší varianta než jeho vulgární, žárlivé výstupy.

Ač pro mě prvně úplněk představoval hrozbu, jeho vnímání se pro mě v posledních třech dnech naprosto proměnilo. Spíš mi bylo líto, že pobyt Rose bude brzy končit. Proto mě napadlo na závěrečný večer připravit čokoládové fondue. Vybavení na jeho přípravu leželo roky nepoužívané v komoře a dnešek se jevil jako ideální příležitost ho oprášit.

Rose to připadalo jako báječný nápad, ostatně, kdo by nemiloval ovoce a čokoládu. Nakrájely jsme jahody, banány, kiwi, hroznové víno a další ovoce. Do keramické nádoby přišla na kousky nalámaná hořká čokoláda, rozehtřívána zespod čajovou svíčkou.

Rose při požívání působila dojmem, jak kdyby jedla fondue každý den. Elegantně uchopila vidličku. Napíchla na ní jahodu, již dopřála bohatou čokoládovou lázeň a smyslně se do ní zakousla. Byla u toho neskutečně sexy.

Kdežto já jsem nikdy příliš elegantně jíst neuměla. Obvykle mé tričko sloužilo jako flekový záznam všeho, co tvořilo v ten den můj jídelníček. Proto mě ani nepřekvapilo, když mi čokoláda stekla přes rty až na dekolt.

Rose to vyloženě pobavilo. „Ty jsi ale cute piggy. Showni mi to,“ vzala ubrousek a začala mi čokoládu z hrudníku opatrně stírat. Pak se oddálila a kontrolovala výsledek svého čištění. Vypadala spokojeně, dokud se jí na čele neobjevila vráska, značící nespokojenost.

„Ještě jsi trošku dirty here.“ Její tvář byla nebezpečně blízko mým rtům, na něž položila ubrousek. „Oops, to je a bit uschnutý, chtělo by to make wet.“ než jsem stačila cokoliv namítat, její jazyk mi jel od brady po rty, které jím lehce pootevřela, aby se mohla setkat s mým.

Nedala mi žádný prostor pro obrannou reakci, o níž jsem se zprvu pokoušela. Přitáhla si mě za vlasy k sobě, z čehož bylo patrné, že jakýkoliv vzdor nemá cenu, ostatně po několika vteřinách mi začal připadat zbytečný.

Když jsem lehce pootevřela oči a pohlédla za ni, spatřila jsem šokovaný Seitanův výraz. Kocour do té doby ležel ve svém pelechu a stejně jako minulé dny dělal, že ho nic nezajímá. Jeho zelené oči jasně zasvítily. Nahlas zamňoukal, až se ode mě Rose odtrhla a otočila se jeho směrem.

„Maybe chce ven,“ vydedukovala.

„No já nevím... je ten úplněk. Naposledy, když jsem ho takhle pustila ven, tak to odstartovalo sérii všech těch šílených událostí.“

„Darling,“ vážně mi pohlédla do očí, „je to jen cat. On navíc always came back. Neboj.“

„Asi máš pravdu,“ ale potvrdila jsem jí to spíš proto, aby mě neměla za blázna, než proto, že bych tomu skutečně věřila.

Rose mu otevřela okno a Seitan byl mrknutím oka pryč.

„Navíc by kazil our romantic evening,“ zachichotala se a znovu se jala čistit mé rty těmi svými.

Ráno jsem se vzbudila dříve než ona a přikryla jí její rozkošné, obnažené pozadí peřinou, aby jí náhodou v těch třiceti stupních nebyla zima. Proletěla jsem celý byt, jestli už se kocour vrátil. Jenže nikde nebyl. Začala jsem si dělat starosti. Třeba přespal někde venku a snad bude brzo zpátky, snažila jsem samu sebe uklidnit. Postavila jsem vodu na kafe a čekání si krátila čtením aktualit na telefonu. Zaujal mě zejména titulek: „Mladá žena napadena záhadným násilníkem“.

Při čtení jsem dostala husí kůži po celém těle a zrychlil se mi tep. Zpráva pojednávala o zrzavé dívce, již na ulici napadlo, znásilnilo a tržné rány způsobilo jakési podivné, černé stvoření se zelenýma očima. Vždyť to je ulice, kde bydleli Svarturovi rodiče.

Okamžitě jsem běžela do ložnice vzbudit Rose. Rozlepila oči a než stačila jakkoliv reagovat, v rychlosti jsem ji vyděšeně převyprávěla onen článek.

„Oh shit,“ pronesla, když jsem skončila.